

Paotr Treoure (Augustin Conq. Plougin 1874 – Kastell-Paol 1952)

Barzaz ha Soniou ; Evid ar vugale hag an dud yaouank.

Taolenn

Fablenou (bet troet digand La Fontaine ha Florian).	Marvaillou fentuz Ar mîr hag ar hleier Klemmou eur fillor Yann ar paotr mad	Soniou evid ar vugale (Oberourien ar hanaouennou n'int ket merket e-barz al leor). (Gwechou zo ne deu ket mad skramm an notennou muzik ; red eo gortoz.)	Soniou evid an dud yaouank (Oberourien ar hanaouennou n'int ket merket e-barz al leor, nemed eur re bennag). (Gwechou zo ne deu ket mad skramm an notennou muzik ; red eo gortoz.)	Diou ganaouenn eured Patronez ar Vretoned, Santez Anna. Roit Aotrou Doue.
<p>An dervenn hag ar raoskenn.</p> <p>Mezenn ha sitrouillezenn.</p> <p>Ar pod pri hag ar pod houarn.</p> <p>Ar hrill hag ar verienenn.</p> <p>Ar gvesklev hag an ejenn.</p> <p>Yar ar viou aour.</p> <p>Al louarn hag ar rezin.</p> <p>Al louarn besk.</p> <p>Al louarn hag ar bouh.</p> <p>Ar vran hag al louarn.</p> <p>An azen hag ar hi.</p> <p>An Dañvadez hag ar Hi.</p> <p>Ar pemoh, ar haorig, hag an dañvad.</p> <p>Al leon hag ar geliennenn.</p> <p>Al Leon hag ar Raz.</p> <p>Ar Goulm hag ar verienenn.</p> <p>Ar bleiz hag an dañvad.</p> <p>An aneveded klañv gand ar vosenn.</p> <p>Ar houër hag e vugale.</p> <p>Perrin hag ar podad lêz.</p> <p>Yann ar here hag an arhantour.</p> <p>Pagan Kerlouan.</p>		<p>Soniou evid ar vugale</p> <p>(Oberourien ar hanaouennou n'int ket merket e-barz al leor).</p> <p>Gwir Vretoned.</p> <p>O Breiz-Izel,</p> <p>O kaerra bro !</p> <p>Marijanig lagad- bran.</p> <p>Ar gastolorenn difoñset.</p> <p>An dañvadig.</p> <p>Korantinig ha</p> <p>Marivonig.</p> <p>Son ar goukoug.</p> <p>Ar yarig wenn.</p> <p>Al labousig bihan.</p> <p>Yannig an difouper neiziou.</p> <p>Kotogotogog.</p> <p>.</p>	<p>Soniou evid an dud yaouank</p> <p>(Oberourien ar hanaouennou n'int ket merket e-barz al leor, nemed eur re bennag).</p> <p>An hini goz.</p> <p>Son ar vestrez koant.</p> <p>Son ar brezoneg.</p> <p>Fañch ar paotr kreñv.</p> <p>Silvestrig.</p> <p>Son ar hafe.</p> <p>Fantig koant.</p> <p>Jakou an tortajou.</p> <p>Maro ar hi rouz e presbital Plougin.</p> <p>Killlog tour</p> <p>Kreicker.</p> <p>Son Janedig ar vouzerez.</p> <p>An tour dantelezet.</p> <p>Son an hañv.</p> <p>Hirvoudou.</p> <p>Va zi bihan.</p> <p>An daou varz.</p> <p>Kousk, Breiz-Izel.</p> <p>Dalh soñj.</p> <p>Bro goz ma zadou.</p> <p>.</p>	

An dervenn hag ar raoskenn

(*Le Chêne et le Roseau*)

Eun deiz bennag, an dervenn

A lavaras d'ar raoskenn :

« Evidoh-c'hwi 'peus tro da glemm ouz ho krouer :

Eul laouenanig evidoh 'zo re bounner :

An disterra mouchig avel, deut war al lenn

Da griza 'n dour, a bleg ho penn,

E-leh me... va zal braz, heñvel ouz Menez-Hom,

Ouspenn ma tiarbenn oll bannou an hent tomm,

A harp atao

Ouz an avel hag e jao.

Peb avel, deoh-c'hwi korventenn.

Din-me n'eo ken 'med eun êzenn.

Ma teufeh c'hoaz da jom e skeud ar skourrou braz

A ledan war an douarou,

Ho-pije nebeutoh glaz :

M'ho tiwallfe diouz ar barrou.

Allaz ! peurliesa c'hwi 'zao

Er prajou gleb, tachenn an avel hag ar glao...

Gwir ! ho krouer 'zo bet dizamant d'ho puhez.

« Eun dra gaer eo ken braz truez, »

A respont ar raoskenn. N'it ket d'en em jala ;

Ouz an aveliou koulz ha c'hwi, me 'oar harpa :

Plega 'ran, hep terri. Beteg bremañ c'hwi 'peus

Dalhet penn hep kromma d'o gwasa taoliou-reuz ;

Gortozom eur pennad. » A-veh m'he-doa komzet,

Setu an hanternoz o tond, o haloupad,

Ar spontusa barrad-avel a oe klevet

O lakaad gwez da storlokad.

Harpa 'ra 'n dervenn,

Plega 'ra 'r raoskenn.

An avel a yud gwasoh-gwaz... eur strakadenn !

Hag ema strinket el lagenn,

Diwriziennet,

An hini 'oa he fenn tost da vro ar stered,

Hag he zreid sanket don

E rouantelez an Anaon.

Mezenn ha sitrouillezenn

(*Le Gland et la Citrouille*)

Eur zitrouillezen
A zo eur pikol aval melen,
Ken teo, ken braz ha penn eun den,
Hag a zav war eur gorzennig dister
A-rez an douar, er parkeier :
« Arsa ! » ‘lavare Yann ar Roue,
O klask petra edo ‘ta Doue,
P’en-deus laket eur seurt blonegenn
Da zevel war eur yeotenn ?...
Me ‘m-bije staget hounnez kentoh
Ouz an dero ‘welan a-hont larkoh !...
Eun aval braz euz eur wezenn deo,
Hag a’z afe mad an traou en-dro !...
E-leh ar mez,
A welan a-hont ouz ar gwez,
Koz-braoigou, n’int ket brasoh ‘ged eur veskenn,
Me ‘m-bije gwriet ar re-ze ‘touez ar melchen¹...
Arsa ! penaoz ‘ve ket deuet an Aotrou Doue
 Da houlenn kuzul diganen-me !... »
E hellit kredi, neb en-deus kement-se a spered
 ‘Pad an noz ne hell ket kousked !...
 Ha setu Yann eet d’ober eur vorenn
War greiz e gein dindan an dervenn...
« Brrrr ! eur barr-avel deuet da hweza
 A lak da goueza
 Eur bern mez a douez an deliou
 War fri Yann ha war e henou.
Sapristi ! kignet e fri ! Rostet e varo,
 Borgnet e lagad, leun-wad e vourrou !
 Ha paotr Yann war e gillourou :
 « Sed amañ ‘vad eur hempenn »,
 Emezañ ’n eur skrabad e donnenn !
 « Kerkent all ‘oan lazet ganto,
 Ar hoz beskennou divalo !...
Ha c’hoaz eo gras din, emezañ, toneille² !
Ma vije bet kouezet sitrouillez a gen uhel-ze,
 O-defe bet pladet va fri din-me ! »
 Ha Yann neuze o vond d’ar gêr
 En eur lavared e Bater :
« Hop, emezañ, Doue ‘ra mad ar pez a ra, mardouenn !
 Ha ni n’om ken ‘med genaoueien ! »

¹ melchen : melchon (évid ar rim).

² toneille : ?

Ar pod pri hag ar pod houarn

(*Le pot de terre et le pot de fer*)

Ar pod houarn d'ar pod pri
A lavaras : « Dond a ri
D'ober eun dro war an hent ? »
« Nann, emezañ, me 'zo lent,
Me 'gav din, gwella ran
Eo chom amañ 'tal an tan :
Ma'z afen da reded bro,
'Teufen ket a-bez en-dro,
Te, p'eo kaled da grohenn,
Kee da-unan da bourmen ! »
« Deus, deus, eme 'r pod houarn,
Me 'zo krog en da skouarn,
Ha pa zegouezo ganeom
Tra pe dra re galed deom,
N'ez ay ket d'az pigosa :
Me 'z ay 'trezoh da dosta. »
Ar pod pri 'oa desevet,
Hag e lohont a-gevred.
War o dresig e kerzont
Kamm-digamm, gwella m'hellont.
War ar geot, ar spern, an drein,
War an toulou, war ar vein.
Med allaz ! Ibilien ha meinigou
A ra stroñs d'ar podigou ;
Da bep stroñs, da bep stokad,
E rankont en em bokad :
Hag ar pod pri, a-raog ma hell ober kant lamm,
'Zo gand ar pod houarn,
Bruzunet e mil tamm,
Bruzunet e skouarn,
E dreid, e gov, e zremm.
N'en-doa ket a dro da gleñv !

Eun tammig kentel brema'
A vezò êz da denna.

Evid kompagnuez, klaskom tud euz or stad.
Ma kalskom tud uhel, abred-abred moarvad

Evel ar podig pri
E tapim war or fri.

Ar hrill hag ar verienenn

(*La Cigale et la Fourmi*)

Ar hrill rouz e-pad an hañv
O kanañ,
A oe treud he heusteurenn
Pa deuas ar yenienn :
Na tamm buzug, na tamm preoñ³,
Seurt da lakaad ouz he staon.
Hag hi da di ‘r verienenn,
Da grial naon ha terzienn
Ha da houllenn da bresta
Daou lur greun evid beva
Beteg an nevez-amzer.
« A-raog ma teuy an tommder,
M’hen tou ! emezi, m’o rento,
Hag interest braz ganto. »
Eur verienenn prestourez,
Ne vez ket kavet en neb leh.
« E-pad an hañv, petra reah⁴ ? »,
Emezi d’ar gêz-paourez.
« Kana forz ! Kana noz-deiz
Da zidui va nesa. »
« Kana ? Labour skuizuz, feiz !
Mad ! It da zutal brema’. »

³ preoñ : preñv (evid ar rim).

⁴ reah : reeh (evid ar rim).

Ar Ran hag an ejenn

(*La Grenouille et le Bœuf*)

Eur ran⁵ ‘welas war ar prad

Eun ejenn braz ha maget mad.

Hi ‘zo bihan evel eur vi :

Ouz an ejenn he-deus avi.

Hag e poagn, hag e c’hwez

Evid kaoud ment ha pouez,

Hag eh astenn he harvellou⁶ :

« Va hoarig vad, taol da zellou ;

« A-walh eo ? »

« Nann, n’eo ket. »

« Deut on teo ? »

« Tamm ebed. »

« Dond a ran braz ? »

« Ne dout kresket tamm ‘bed c’hoaz. »

Kement a hwez a lakaas,

Ma krevas hag e varvas.

Kalz tud n’int ket furroh ;

O klask sevel dreist o renk !

Chom izel a zo surroh

Da viroud ouz buhez treñk.

⁵ Eur ran : gand an oberour e vez skrivet “gvesklev”, ha lakaet gwregel, pa vez gourel. Setu perag eo bet lakaet “ran” gand “Embann an Hirwaz”.

⁶ he harvellou : he harvannou.

Yar ar viou aour

(La Poule aux œufs d'or)

Ma klaskit re vuan beza pinvidig-braz,
Diwallit mad da goll ho tanvez seh ha glaz.

E-barz ar skridou koz e komzer euz Yann Baour,
Perhenn d'eur yarig ruz a zovfe viou aour ;

Bemdez kerkent hag an deiz

Eur vi aour e-barz he neiz !

« Arsa, ‘me Yann, ‘vidon, me ‘gred ez eus, heb mar,
Eun teñzor e kov va yar ;
Ne vo ket kalz a dra
Gweled e peleh ema.

Lazom ar yarig ruz... » Allaz ! n’oa seurt enni
Nemed ar pez a vez er yer, fall da zozvi.

Ha kollet gand Yann, dre hoantegez

Eur yar a gen braz talvoudegez.

Eur gentel d’ar skraberien

En or bro, nag a dud a zo bet diskaret

Eet da baour en eun taol dre m’o-dije karet

Beza dioustu millionerein.

Al louarn hag ar rezin

(*Le Renard et le Raisin*)

Eul louarn koz, e chom e Kerber-Kilbignon
Du gand an naon, a welas stag ouz eur pignon
Bokajou rezin kaer, ruz ha druz, ha dare
 Evid doare.
Ar hanfard kov-moan
En-dije karet o haoud da goan.
Allaz ! gwall uhel int savet.
Da vez, hep skeul diskaret
« Ba ! ‘me Lan, traou re hlaz, mad d’ar mouilhi...
Gwelloc'h e vije bet chom eno da hlaouri ?

Al louarn besk

(*Le Renard à la queue coupée*)

Eul louarn koz, spered lemm – (c’hwí ‘peus divinet)

Eur mestr da dapa yer, gedon ha lapined,

Hag a zante c’hwez yar a-bell koulz hag a-dost,

En-doa ranket lezel e lost

Etre dent eur griped.

Besk ‘oa. Setu ‘n-doa mez ! Hag e soñje : « perag

E-touez al lern, ne vije ket eun all bennag

Dilostet eveldon ?

Re anavezabl on d’ar yer ha d’ar gedon. »

Eun nozvez, e-kreiz eur brajenn

Gand al lern e oa beillacenn.

Lan ‘oa puchet. « Arsa, ‘mezañ, ‘gavfeh ket mad

E ve trohet al lost a stlejom dre ar prad,

A vez saotret bemdez er fank hag er vouillenn,

Ha louz evel eun anduillenn .

Trohom krenn, trohom oll

Eul lost bleveg, gouest d’or holl. »

« Lan, me ‘gred ne gombez ket fall »,

A respondas eul Louarn all,

« Ma vo gwelet peseurt kaillar ‘zo war da lost ! »

Allaz ! pa oe gwelet e beñsou dizolo,

Nag a hoarz, nag a drouz

E-touez al lostou rouz !

Lan a rankas reddeg e penn eur bern kolo

Dre ar spern hag an drez

Da guzad gand ar vez.

N’eo ket karget ar re fall

D’ober lezenn d’ar re all.

Al louarn hag ar bouh

(*Le Renard et le Bouc*)

Alanig al Louarn, o klask pe y ar pe vi,
Gand e vignon ar Bouh a gerze skoaz-ouz-skoaz.
Hemañ ne wele ket pelloh eged e fri.
Lan ‘oa gwasa trubard a oe ganet biskoaz
Seh o gouzoug, o-daou, ‘n eur puñs don diskennet,
 Sioul, e torront o zehed.

P’o-deus lipet a-walh, Lan a gomz evel-henn :
« Brao eo terri ‘r zehed... Ha sevel ahalenn ?
Sell, kamarad ! Speg da zaou bao ouz ar voger,

 Ha da gerniel ive’,

Me ‘zavo dre da gein, dre da gerniel goude,
 Ha n’em-bo ken d’ober,
 Pa vezin eet er-mêz,

Nemed sacha warnout, paotr kêz ! »

« Dre va baro, te ‘peus ijin, eme ‘r horneg,
 Me n’on nemed eur genaoueg.
 Ha goude, klask beteg warhoaz,
 ‘Mije ket kavet koulz, siwaz ! »

Lan a zav euz ar puñs, a lez ar bouh e-barz,
Hag o selled outañ, sonnet, kement e c’hoarz,
War ar basianted, ‘zistag eur zarmon gaer !

« Bouh, emezañ, te ‘peus baro eun Impalaer,
Ma vije da skiant ken hir ha da varo,
Ne yafes ken don da hedal ar maro :

 Kenavo,

Me ‘zo deut er-mêz ;
 Te, d’az tro

 Pign, skrab, tourt, c’hwez
 Sach da skasou ganez ?

Me ‘ya d’ar gêr, rag prest an noz a erruo. »

Dirag pep tra, gwelit penaouez eh echuo.

Ar vran hag al louarn

(*Le Corbeau et le Renard*)

An Itron Vran, war he gwezenn kludet,
A zalhe ‘n he beg fourmaj gwenn.
Lan al Louarn, war e lost hir puchet,
A gomzas outi evel-henn :
« Deiz mad deoh, Itron Vran Euz ar Hoajou,
Na c’hwì ‘zo koant hirie, ha kaer ho tillajou !
Mardouen ! ma ouezit kana
‘Vel ma ouezit en em glinka,
C’hwì ‘zo gwir Rouanez laboused ar vro-mañ. »
Kerkent Bran ar Hoajou, lorh enni, sod atao,
Evid diskouez he mouezig vrao,
A zigor braz he beg... Kouezet ar fourmaj gwenn
Tapet gand Lan en eul lamm krenn.
« Itron Vran,
Eme Dom Lan,
Ne ouieh ket ‘ta
‘Ranker atao paea
An enor hag ar veuleudi !
Eur gentel gaer em-eus roet deoh-c’hwì ;
N’eo ket paeet re ger moarvad
Gand ar fourmaj leun a hwez-vad ! »
Ar vran, losteg, a douas, med diwezadig,
Ne vije tapet mui gand an trubard Lanig.

An azen hag ar hi

(L'Âne et le Chien)

Greom vad da bep hini : setu lezenn an oll.

An Azen Martin warlene

Siwaz dezañ !, en-doa torret al lezenn-ze,
Daoust ma n'eo bet biskoaz na yud na kriz-diroll.
Oh ober hent edo gand Turk, eun tammm ki krenn,
O-daou dibreder-kaer, izel, pounner o fenn,

Ha Fañch o mestr en o heñver,

Pa zegouezjont er prajeier,

Fañch, skuiz-maro, 'yeas da gousked :

An dra-mañ ne oa ket pehed.

Med Martin, o weled ar peuri druz er prad

A zoñjas : « O ! na kaerra danvez eur pred mad !

N'eus ket askol en e douez.

Ba ! ne vez ket friko bemdez. »

Ha Martin krog raktal e geot al letonenn.

Ar hi, du gand an naon, a lavaras souden :

« Martin, va breur, soubl da gein amañ eur pennad,
Ma 'm-bo bara euz ar baner, eur genaouad ! »

Martin ne gleve ket. Ne zistage ket e deod,

Gand aon da goll eur morchad geot.

A-benn eur pennad koulskoude

E troas e Benn en tu-se.

« Turk, emezañ, 'peus ket tro da veza nehét,

Dizale Fañch a vo dihunet

Hag eñ a roio dit d'az lein,

E-giz bemdez, da damm bara diwar va hein ;

Ne vo ket pell. Lez, ma touzin geot ar prajou. »

Med kerkent 'oe gwelet euz a-greiz ar hoajou,

O redeg a-benn-herr warzu Martin-skouarneg,

Eur bleiz braz, ha treud, ha naoneg :

« Turk, eme an azen, deus amañ tost 'ta

Ma'z aim on-daou d'hema' »

O ! eme ar hi, 'peus ket tro da veza nehét,

Dizale Fañch a vo dihunet,

Ha da hedal, kerz buan kuit,

Gand ar pevar houarn nevez 'zo laket dit ;

Ha ma teu re dost ar bleiz,

Torr e fri gand da droad kleiz,

Ma skoez eun taol e-biou,

Torr e Benn gand da droad dehou. »

Allaz, e-pad ar zarmon gaer,

Ar bleiz, evel eul laer,

Gand eun taol dant hag eur waskadenn,

En-doa mouget an azen.

Setu perag e skoazellim

Ar re all bep tro ma hellim.

An Dañvadez hag ar Hi

(*La Brebis et le Chien*)

(*Florian*)

Eun dañvadez hag eur hi gard⁷, gwir vignoned,
Etrezo a gonte o buhez tremenet :
« A ! eme ‘n dañvadez, skuilli a ran daelou put
Dirag fallagriez al loened hag an dud.
Te, gwir sklavour, bemdez o floura da vestr braz,
 Bepred sentuz, bepred tener,
 Digantañ n’az-peus ken diner
 Nemed youh, glaz, ha taoliou baz.
 Me ‘zo dezañ kaerra mezer,
Lêz da eva, teil da drempa
Ha beb mintin petra ‘welan ? Tud, o laza
 Pennou deñved ken dibreder !
Re all ‘ya gand ar bleiz, ouz tud heñvel-buhez.
 Gwir, ar bed a zo didruez... »
« Gwir eo, eme ‘r hi.. Te ‘gav dit int kalz eürusoh
 O rei deom poaniou divoder ?
Nann ! va hoar, rag kalz yahusoh
 Gouzañv an droug ‘ged hen ober. »

⁷ gard : galleg.

Ar pemoh, ar haorig, hag an dañvad

(*Le Cochon, la Chèvre et le Mouton*)

Eur haorig, eun dañvad, hag eur mell pemoh lard,

A gased er harr braz d'ar foar da Lezneven.

O Mestr, gand e varh Laou ha Medor e gi gard,

N'en-doa soñjet biskoaz o has di da bournmen,

Na da weled an termaji,

Daoust pegen sod e oant o-zri,

Med d'o gwerza, d'ar brenourien.

En eur vond, ar pemoh,

Doujañs deoh,

A grie 'vel ma vije bet ar gigerien

O sailla war e gornailenn,

Peadra da vousara tud !

An daou all, gourvezet ha mud,

'Vel ma vijent o vond d'ober eun dro-hoari,

'Oa mantret o kleved ken braz charivari.

« Arsa, 'me ar Mestr d'ar pemoh,

Chom a ri peoh ?

An daou vlejer ne rannont ger,

'Tlefes diwarno kemer skwer ! »

« Diwar daou zod, eme 'r pemoh,

Ma ouezfent koulz ha me petra 'hoanta ganeoh,

An dañvad a grife : bê !

Hag ar haorig koulz hag eñ !

Ar re-ze 'gont beza dizammet a-raog koan

Ar haorig euz he lêz, an dañvad euz e hloan

Gwelet e vo ! Evidon me 'oar ne don mad

Nemed da lakaad war ar plad...

Evid ober eru fritadenn...

Kenavo d'am laouer, d'am hraou, d'am hêriadenn ! »

Ar pemoh en e gomz a ziskouez skiant vad.

Med perag gwih ha klemm ? Gwelloc'h ankounac'haad,

Ha dougen drant ar boan a gouez war or skoaziou :

Na klemmou da wigour na skañveont or hroaziou.

Al leon hag ar gelienenn

(*Le Lion et le Moucheron*)

« Kerz kuit, tammig krouadurez
Savet diwar breinadurez. »

Al Leon en-doa kavet brao
Komz er giz-se d'ar gelienenn.
Honnez, goude 'n tamm prezegenn,
A zisklêrias brezel, ha yao !

« Te 'gav dit, emezi, war zigarez out braz,
E rez aon din-me, lakepod !
An ejenn, daoust m'eo brasoh c'hoaz,
A rank plega din, dichipot.

Te 'ray 'veldon ! » - Hag hep kas teir gwech da embann,
E son gand he horn-boud : 'ma digor an emgann !

Mond a ra kuit, eur pennadig ;
Deut en-dro, sioul, goustadig.
Dao ! war e chouk e sank he broud,
E kant leh all, e piñs hag e toull e donenn :
Al Leon, e vuzell, gwenn gand an eonenn,
Tan 'n e lagad, a yud hag a roh hag a voud :

Ar spont a red war an draonienn !
Abalamour da biou ?
D'ar gelienenn, tud keiz !
Ne sko taol 'bed e-biou :

Pikad a ra 'n aneval braz, a-zehou, a-gleiz
War e gein, war e gov, war e benn, war e fri,
Hag e toull e fronell. A ! neuze 'vad e kri !
An askelleg, kuzet en toull, a rank c'hoarzin

Pa wel ar bleveg, ar Mastin,
Bep tro ma tap eur biñsadenn,
O tistaga diou ruadenn ;
Gand e zent a-leiz e henou,
Gand e bao, gand e ivinou,
'H en⁸ 'n em zrailla beteg ar gwad,
Hag o ruzia leton ar prad ;
Gand e lost, evel eur fouet-ler,

O strakal, o lopa ; ken na gouez a-benn-herr,
'Hed e lañchenn, hanter-varo, trehet da vad !

Ar gelienenn, gand he horn-boud, e kement leh
A ya d'embann : « Ar maout 'zo din, din eo an treh !
Allaz ! n'hellas ket mond gwall-bell ;
E-touez gwiad-kevnid, stignet en eur horn-tro,
A-bouez he fenn hag he diouaskell,
'Oe kroufet⁹ ha plaouiet d'he zro.

Eun tamm kentel : aliez evid or hanna,

⁸ 'H en : 'h e vezan.

⁹ kroufet : ?

Ar gwasa enebour eo ‘n hini bihanna,
Hag ar vrezelourien deut yah euz kant brezel,
An disterra preñvig a ray dezo mervel.

Al Leon hag ar Raz

(*Le Lion et le Rat*)

Grit vad da bep hini, kement ha ma hellfot,
Rag gand bihannoh egedom
Beza skoazellec e rankom.
Gand eur gontadenn verr, moarvad her homprenfot.

Etre treid eul leon e savas eun devez
Euz an douar, eur raz, eun tammig dievez.
Pabor al loened, trugarezuz atao,
E-leh her flastra gand e bao,
Hen lezas e peoh da reded.
Daoust hag e vadelez a oe dezañ paeet ,
Piou a gredfe ‘vije gouest eur hoz tammig raz
D’ober vad da babor an anehaled braz ?
Ha koulskoude... fenoz o tond euz ar hoajou,
Al leon a gouezas en eur stollad lasou.
Eno ‘chome, kaer en-doa rohal ha rual.
Ar raz a zeu d’ar red, a zraill hag a zraill c’hoaz,
A droh mellou bihan, a droh ar skoulmou braz :
Hag al leon ‘zo dishual.

Pasianted hag hir amzer
A dalv deg gwech nerz ha koler !

Ar goulm hag ar verienenn

(La Colombe et la Fourmi)

Ar gontadenn verra
War al loened disterra
A ziskouezo mad e tleom
Harpabihannoh egedom.

War riblou eur wazig, eur goulm oh eva dour

A wel eur verienenn o koueza diouz he skourr

Hag o tiruill er waz ;
Na pebez abadenn !
Ar mor braz,
Da dreuzi hep plankenn !

Kaer he-deus trei, dizrei, neuñv, en em zifreta,

Al loenig munud n'hell ket en em denna.

Ar Goulm garantezuz, he halon, tenerraet,

A daol kerkent en dour eur yeotenn dizehet :

Koulz hag eur vag, koulz hag eul lestr d'ar verienenn !

Warni e sav, ha d'ar red war al letonenn.

Setu o tond eur pagan, e dreid noaz,
Gwella chaseour 'oe biskoaz,
Hag eur fuzul karget gantañ.

Pa wel ar goulm : « Hop, emberr avad, emezañ,

Me 'm-bo friko. » Hag ez a da laosker eun tenn.

Allaz ! piñset e zent gand ar verienenn !

Hag e pleg, hag e tro d'ober eur zell :

Ema nijet ar goulm a-denn-askell !

« Sed amañ 'vad, eme 'r pagan, eul lardouzenn !

Friko ebed !nag er billig, nag er zoubenn !

Ar bleiz hag an dañvad

(*Le Loup et l'Agneau*)

Eun dañvadig bihan ‘oa ‘h eva dour,
Dour-red ha sklêr evel eur melezour,
Pa zegouezas warnañ eur pikol bleiz loued,
 O klask e voued,
 Ha du gand an naon :
« Petra ‘rez aze te, lampon ? »
Eme ar bleiz gand eur vouez haro.
Piou ‘n-deus roet koñje dit-te, pez divalo,
Da zond da louza va zoubenn din-me ?
Me da lazo, sell ! ‘vezin ket keit-se ! »
« Aotrou, ‘me ‘n dañvadig, arabad deoh facha ;
‘Barz an dour-red emaon ama’.
Ha peogwir c’hwi ‘zo deg paz uhelloh
Evid aze, moarvad, an dour ‘vo ket lousoh ! »
 « Hen louza ‘rez,
A laran dit », eme ‘r bleiz didruez ;
« Ha m’em-eus klevet ouspenn warlene
Te ‘poa klasket koll va brud din-me ! »
« Penaoz ? peogwir ne oan ket ganet ?
 Me n’on ket bloaz,’
Me ‘zo ‘tena va mamm c’hoaz ! »
« Da vreur eo ‘ta neuze ? » « ‘M-eus breur ebed ! »
 « Mad ! da gerent neuze ! Eur vandenn hailloned,
 Gand ar chas hag ar bastored,
 ‘H ober brezel din-me bemdez !
 Me ‘zesko dit, genou glazvez ! »
Ha kerkent, hep hirroh abadenn,
 E tap peg en e grohenn.
Emañ strinket war al letonenn,
 Ha lonket hep pebr nag holen.

An neb ‘zo ar Mestr d’en em ganna
A zalh atao ar ger diweza.

An aneveled klañv gand ar vosenn

(*Les animaux malades de la peste*)

Eun droug a spont an douar,
Eun droug savet en e gounnar
Gand Mestr an neñv, da gastiza pennou follet.

Ar Vosenn – pa rankas embann ar ger garo,
Ar Vosenn – barreg da stanka puñs ar maro,
War ar chatal ‘oa dirollet.

Ma ne varvent ket oll, oll ‘oant hanter-gollet :
Ne gavent mui na nerz, na kalon da veva,
Ne gavent saour na blaz d’an debri, d’an eva,
Nag al louarn nag ar bleiz
N’ez eent mui da glask o freiz.
An durzunell mui ne gane
Son dudiuz ar garante’.

Al leon o galv oll d’e lez : « Va mignonned,
Eme roue braz al loened,
Me ‘gav din dre or pehejou
E teu deom droulañs an neñvou,
Ma plijfe d’ar peher gwasa
Lezel an Ankou d’e waska.

Marteze d’ar re all ar yehed hag ar peoh
A deufe ‘n-dro... Ne gav ket deoh ?
Ar re goz, meur a wech, gwechall
O-deus bet gwelet kemend-all.
Skoom eta war or peultrin
Ha greom leal on egzamin¹⁰.
Evidon-me, hen anzav ‘ran,
D’am dijuni, d’am lein, d’am hoan
Em-eus lonket n’oun¹¹ ped dañvad,

Ha ne reent tamm droug ebed din... Sklêr hag anad.
Eur wechennig bennag em-eus lonket zoken
Ar Pastor, an den...
Mar deo red din mond d’ar maro,
Dond d’am hrouga neb a garo.
Med da genta deuit pep hini eveldon-me
Da zisklêria stad hoh ene.

Rag eur wech c’hoaz, red eo vo kas d’ar groug
‘Neb en-deus greet ar muia droug. »
« Amzer, Aotrou Roue ! C’hwi ‘zo re galoneg,
Eme Lan al Louarn. Koz-deñved genaoueg !
Peseurt pehed laza ‘r seurt-se ?
Pennou sod ! » a lavaran-me !
Enor braz, o-deus bet, Aotrou,
P’int bet draillet gand ho skilfou.

Hag ar Pastor,
A gav dezañ eo eur pabor
War-zigarez gand e benn-baz
E oar lorgna bihan ha braz,
Evid hennez, fidandomenn !

¹⁰ egzamin : galleg.

¹¹ n’oun : n’ouzon

‘Dalv ket kalz a dra e grohenn. »

Lan a buch war e lost : ouspenn kant tostenner

O veuli ar Mestr-prezeger !

‘Oe ket sellet gand lunedou

Ouz troiou-kamm ha torfejou

An ours, an tigr, ha bleiz an dezerz hag ar hood.

Diouz o hleved, o-doa gwir heb arvar

D’an absolvenn hep tamm glahar !

Med pa deuas tro an Azen

Neuze ‘savas eun abadenn.

Selaouit petra ‘zisklêrias : « M’em-eus soñj mad,

Eme ‘n Azen, edon eun deiz o vond er prad

Hag em-oa lipet eun tamm geot...

Va Doue ! ken braz ha va zeod !

Gand an diaoul ‘oan bet touellet,

Rag n’oa ket din, hen anzao ‘ran. »

Kerkent e sao trouz : « Harz al laer, eme Dom Lan.

Gand an Azen om bet kollet. »

« Harz al laer ! d’ar groug an Azen »,

Eme ar bleiz, bet er studi war al lezenn.

« A ! sed aze ‘n hardisgez !

Mond da bark eun all da laerez !

Kavet eo penn-kaoz ar vosenn ;

It da gerhad din eur gordenn ! »

Ha raktal a-bouez e chouk

Staget an Azen ouz ar groug.

Ma n’eo ket lemm hoh ivinou

Pa p’ho manket, klaskit buan ho ribinou,

Ha tehit kuit

Mar gellit :

Rag, lezennou an dud

D’ar penn-kaoz a zo yud.

Ar houër hag e vugale

(*Le laboureur et ses enfants*)

*Labourit ha poagnit : an douar a vago
An neb hel labouro.*

Ar houër brudet Fañch Garo
O weled o tond ar maro,
A halvas e baotred e-tal e wele-kloz :
« Gand a reoh, emezañ, o ! na werzit morse
 Ar park on-eus bet a leve
 Digand on tadou-koz.
 Eun teñzor ‘zo kuzet ennañ.
 N’ouzon ket e pe leh ;
Gand eun tammig kalon ha gand nerz ho tivreh,
 E tegouezfet warnañ.
Distroit an douar, war-lerh an eost raktal ;
Freuzit, toullit, palit, ha sankit don ar bal
 E pep korn hag e peb roudenn,
 Hag en disterra pouloudenn. »
Maro an tad, ar baotred a zank en douar
Du-mañ, du-ze, du-hont, ar bal hag an alar,
Hag a-benn bloaz, eun eost druz ha fonnuz !
Tamm arhant, tamm aour, med eur gentel dalvouduz
Roet a-raog mervel d’ar baotred gand o zad :
 Eur gwir deñzor eo labour vad.

Perrin hag ar podad lêz

(*La laitière et le pot de lait*)

Perrinaig, eur podad lêz war gern he fenn,
Kempezet mad gand eun torch foenn,
A gonte degouezoud, hep trubuill, e Kergoad.
Mibin ha gwisket berr, e kase pell he zroad,
Hag evid mond gand tiz hag herr,
E poueze stard war zeuliou plad he boutou ler.

O vond, edo ‘h ober ar gont
Euz arhant al lêz dous. Petra ‘vezo prenet
Gand kemend all a beziou ront ?
Ne vezin ket nehet.

Prenet e vo kant vi, laket yer d’o gori.
Pa vezint diglozet, ‘jomin ket da hlaouri :
Va yerig bihan koant, diwallet deiz ha noz,
A hello mond ha dont em porz ledan ha kloz.

Me ‘zo tano va diskouarn :
Fin e vezoz Lan al Louarn
Ma ne rank lezel ganen.

Pe ve ken,
Yer a-walh da gaoud... eur pemoh,
Doujañs deoh !

Hemañ ‘vo lardet gand eun nebeudig brenn,
Peogwir pa oa prenet ‘oa dija ‘n ohig krenn.
Arhant braz em-bo diwarnañ,
Rag me ‘z ay da Landi gantañ.
Ha piou neuze ‘viro ne lakin en va hraou
Eur vuoh nevez-hal, p’eo marhad-mad an traou ?
Ha leue bihan war he lerh ?

Nag a blijadur dit, va merh,
E weloud o lammed, o fringal er hogn-tro !
Perrin a drid kement ma lamm iveau d’he zro :

Torret ar pod, skuillet al lêz,
Ha dihunet Perrin gêz.

Kenavo, viou, yer, saout ha moh :
Re abred e kanen deoh !
Beuzet en he zristidigez,

E sell a-gorn ouz an eienn pinvidigez
Skuillet ganti war an hent braz.
Ne vo ket lorgnet gand he gwaz ?
Nann, med lesanvet gand tud sod :
Perrin an Torr-Pod.

Bremañ, red eo beza leal :
Piou ne jom ket da huñvreal
Evel Perrin, gwech ha gwech, en eur vond
Hag en eur zond ?
Kousket, hanter-gousket, e kav deom
E kouez danvez braz ganeom ;
Eun teñzor dindan an nor,
Eur hastell war bord ar mor !
Hag ar bed o vond en-dro.
Ni ‘jom boud ha boud bep tro.

Eur pez kaer !
Gand ma vezim droug ha laer
Na fallagr nag aviuz,
Lezom ‘ta da vond or spered,
A-wechou da vro ar stered ;
Kaoud espérañs ‘zo prisiuz :
Gand espérañs ha dour yen,
E vez bevet meur a zen.

Yann ar here hag an arhantour

(Le Savetier et le Financier)

Yannig, ar here koz,
A gane euz ar mintin beteg an noz.
Eur blijadur ‘oa e weled,
Krog atao en eur minaoued,
O tistaga kanaouennou,
‘Vel eun eostig war e skourrou.
En e gichenn o chom e oa
Eun arhantour, karget a beadra :
Eur bern aour en e diretenn,
Eur montr aour ouz e jiletenn...
Eur frak hir war e levitenn...
Eur hov teo ‘vel eur varrikenn...
Med allaz !... nehet-maro gand e zanvez
Ne gane ket kalz ; hennez,
Ha ne gouske tamm ; pe da vihannañ,
Pa zegoueze dezañ
Ober diouz ar mintin eur vorenn,
Yann hen dihune gand e ganaouenn !
Ha setu ma klemme,
Abalamour ne deu an Aotrou Doue
Da zegas da werza d’ar marhad,
Evel ar boued hag an dillad,
Ar housked.
Gwella louzou d’ar boan spered.
Eun devez e halvas Yann d’e balez :
« Mignon Yann, emezañ, peseurt gonidegez
A hellez-te da gaoud en eur bloavez ? »
« En eur bloavez, aotrou ? »
(Ha Yann a hoarze, leiz e henou).
« O ! me ne zellan ket keit-se ;
Kont eun devez a zo a-walh din-me ;
Me, pa hellan tapa bemdez
Yod ha soubenn ha patatez,
A zo barreg atao.
Hag a gan, pa vez sehor, pa vez glao ! »
« Ya ! med neuze, peseurt gonidegez
Az-peus eta en eun devez ? »
« En eun devez, aotrou
(Ha Yann o sevel e vuzellou)
O ! a-wechou kalz, a-wechou nebeud ;
A-wechou ‘vez druz, a-wechou ‘vez treud ;
Me ne lakan ket kalz evez,
Koulskoude ‘kavan, an aotrou Person,
Gwall aliez en e zarmen
A gustum embann goueliou nevez
Da veza miret war ar pemdez ;
Ne garan ket chom dilabour ! »
An aotrou a jomas mantret
O kleved paotr ar minaoued.
Hag eñ dispaka ‘r sahad aour :
« Sell, emezañ, sed amañ a zo dit-te, Yann baour ;

Mil skoed ! kas anezo d'az hini goz, Mari,

Pe gra ganto 'r pez a gari ! »

Satordeien¹² ! Yann a zoñje dezañ

'Oa berniet eno dirazañ

Kement pez aour 'zo deut er bed

Abaoe sant Krepīñ benniget !

Ha d'ar red d'o diskouez d'e hini goz,

Ha buannoñ c'hoaz d'o dastum kloz

 Ha don er pres.

Allaz ! Kenavo laouenedigez !

 Adaleg an deiz-se,

 Ne hoarzas morse,

 Ne gouskas banne,

 Hag ar ganaouenn...

Chomet a-dreuz en e gornaillenn !

'Pad an deiz ne denne ket e lagad

Diouz ar pres ha diouz ar yalhad ;

'Pad an noz pa deue 'r hizier

D'ober sabat 'barz ar zolier :

« Del, 'me Yann, 'ma 'l laer ganto ! »

Ha dioustu 'lake e vrugou

« O ! o ! 'me Yann, an dra-mañ 'bado ket ! »

Hag eun devez, Yann a yeas d'ar red

Da gas d'an arhantour e zahad aour :

 « Delit, delit, emezañ,

Me 'm-eus ket ezomm euz ar houignou-mañ,

Me 'zo gwelloh ganen chom paour,

Ha gelloud kousked ha kanañ ! »

¹² Satordeien : ? Marteze "Satordellig".

Pagan Kerlouan

(Le Paysan du Danube)

N'eo ket diouz o doare na diouz o brud
E tleom barn an dud.
Evel-se 'lavare, bremañ zo daou vil vloaz,
Kement den a glevas
E Rom, kêrbenn ar rouanteleziou pagan,
Prezegenn eur Pagan diwar-dro Kerlouan.

An den 'oa stummet divalo :
Goloet 'vel eun ours a vleo hag a varo,
Togn e fri, groz e vuzellou,
Ha kuzet don, dindan broust hir e valvennou,
Daou lagad a-dreuz, ha lemm, gouest da zelled reiz
Ouz an heol bero da greisteiz.
Eur zae lien, gouriz reun war e vrugou braz,
Or hanfard a oa deut da Rom e-giz kannad,
A-berz oll Gelted koz an Arvor, an Argoad,
Da glemm euz gouarnourien fall
A waske war eun dro Bro-Arvor ha Bro-Hall.

Dond a reas, ha sonn e benn,
E komzas evel-henn ;
« Romaned, c'hwi dreist-oll Mistri Senatourien,
Azezet da zelaou va zammig prezegenn,
Pedi 'ran da genta va Mestr braz en neñvou
Da rei din sklêrijenn ma pouezin ma homzou,
Ma ne lavarin ger na treñk na diskempenn,
Hep skoazell an dud na vagont aliez

Nemed droug ha fallagriez.
Eveldom-ni, siwaz ! Paotred keiz an Arvor,
Mar dom kouezet hirio ken don en dizeron,
N'eo ket dre nerz brezel, med dre nerz torfejou,
O-doa tennet warnom malloz Mestr an Neñvou.
Diwallit,diwallit, Romaned digernez,
Na zistaolfe warnoh ar gouelvan, an enkreuz,
Ha na rofe deom-ni galloud da zond d'ho pro
Gand e vorzol pounner d'ho flastra didruez,
Da lakaad dre ma'z aim an tan en ho tiez,
Ha d'ober ahanoh, en e vuanegez,

Or sklavourien iveauz d'ho tro !
Ha perag eo deom-ni beza sklavourien deoh ?
Mar dom-ni ken kabluz, c'hwi 'zo 'r furnez ganeoh ?
Digand piou 'peus bet gwir da waska 'r poblou all ?
Perag dond da vresa Bro-Arvor ha Bro-Hall ?

Ni 'oa bemdez ken dibreder
O labourad d'or giz, e peoh, or parkeier,
Hag on daouarn her gra kenkoulz hag ho re-c'hwi !
Petra 'pije desket deom-ni ?
Ijin on-eus, ha kalon da werza ;
Ma vijem laer ha kriz, evel kalz er gêr-ma',
Ma karfem, 'oam hirio mistri war ar bed oll,
Hag or-bije renet heb eur grizder diroll.
Ar renourien fallagr a deu deom 'n hoh ano...

An neñv hag an douar a zo feuket ganto,
Rag or Mestr braz en neñv, n'it ket d'ankounac'haad,
A zo o sellec ouzom dalhmad !

Ha dre faot an dud-ze, petra wel ?... Bemdez, bemdez
Disprizet an traou sakr, laeroñsi, skraberez :
Skrija 'ran ouz hel lavared !

Oll frouez on douar, diwar c'hwezenn on tal,
A zo sammet ganto raktal :
Morse n'o-deus a-walh, ar bleizi kounnaret !

Galvit anezo : ni ne fell deom mui chom
Da derri or hein evid tud euz a Rom,
Ni 'zerro an nor.
Ni 'z ay war ar mor,
Ni 'gaso ar gwragez hag an dud war an oad,
E-touez ar bleizi gouez, d'ar hoald ;
Rag fallgaloni 'reom o henel bugale,
Da veza paourra tud war zouar o vale.
Hag ar vugaligou 'zo ganeom o sevel,
Ni 'garfe, ni 'houlenn o gweled o vervel :
Re baour om d'o maga ! Eur seurt gouarnourien
A ve gouest ahanom d'ober o muntrerien !

Galvit anezo. Da dud an Arvor ne zeskint
Nemed an droug, ar gwall dechou,
Evelto dizale mui netra ne quezint
Nemed laerez war an hentchou.
'Vid gwir, ne welan ken, e Rom, en ho touez !
N'ho-peus da rei nag aour, na mezeriou rouez ?
Na dit ket da hedal eun den d'ho tistroba
Diouz lezennou kamm ar vro-ma',
Ha c'hoaz pegeid e hortozer
A-barz kaoud setañs ar barner !
'Va homzou marteze 'gavfot eun tamm garo,
Echuom : barnit d'ar maro
An neb en-deus, eun tamm re zienkrez,
Disklêriet dirazoh ar wirionez. »
Kerkent, e ruill war an douar,
An oll 'oa mantret, ha pep hini
A rentas gloar ha meuleudi
Da skiant ha kalon ar Pagan helavar
E-leh e gastiza,
'Oa greet enor dezañ,
Gouarnerien nevez a oe raktal anvet,
Perzegenn ar Pagan a oe raktal skrivet,
Hag ar zenatourien a lavare : « Biskoaz
Koulz prezegour hag eñ n'on-eus bet klevet c'hoaz. »

Marvaillou fentuz

Ar mîr hag ar hleier

Istor goz ha nevez

Eun devez, Jerom, ar Mîr braz,
Bezza gwall-vrudet a hoantaa ;
Deut mad ‘oa gand an hailloned :
N’oa ket a^{walh}, diouz e gleved.

Setu ar Pabor d’e bluenn,
Ha dsitaga eun tamm lezenn.
Selaouit mad, eru mîr biskoaz
Seurt foultern lezenn ne zozvas :
« Me a zo ar Mîr, hag ez on,
Mîr, hag Eskob, ha Person.
Me n’em-eus na mestr, na roue,
Na kont da renta da Zoue.
« En va farrez, den ne fiñvo
Nemed koñje a houlenno.
Amañ ne drouzo ki na kaz,
Nemed gand aotre ar Mîr braz.
« Selaouit oll, hag e klevfot :
Piou eo perhenn an tour-ribot¹³ ?
En iliz koulz hag en ti-kêr,
Piou eo ar mestr, nemed ar Mîr ?
« Me a zo mestr d’ar veleien,
D’ar hloher ha d’ar ganerien ;
Me a zo mestr d’ar hadoriou,
D’ar varvskaoñ, d’ar hantoloriou. »
« Aotrou person, - ar paotr Jerom
A zesko deoh an “Te Deum”,
A zesko deoh taoler goustad
Dour benniget war e zillac !... »
« Ha c’hwi, kleier, sakrondeien¹⁴,
Krogit stard en ho pazoulenn :
Adaleg hirio, dizamant. »
« Sonit ho-tri, hag it en-dro
Ken na strako, ken a zaono¹⁵,
Sonit ho-tri, sonit skiltruz,
A-raog ha goude an Angelus !
« Gand ho sparlou, ma teu gwigour,
Me ‘gasgo deoh da zekretour ;
Hennez a eoulion deoh hep trouz
Hoh izili, gand e fri louz.
« Sonit ho-tri evid netra ;
Ar person en-deus peadra ;
Digand tud ar houarnamant
E reseo eun toullad arhant !

¹³ an tour-ribot : da gomz.

¹⁴ sakrondeien : ger estlamma.

¹⁵ zaono : ?

« Sonit ho-tri, ma teuy buan
War va bruched, eun tamm ruban ;
Ar groaz enor, pe ar bourrenn¹⁶
A yafe brao d'am jiletenn ! »

« Ha sonit kreñv, hag heb gina !
Aze n'eus ket da varhata ;
Ma chomit re hir da dortal,
Me 'raio deoh "prosez-verbal". »

Jerom a dride gand ar joa :
Greet 'oa e lezenn – hag ez oa ;
Dizale 'oe lezenn ar Mêr
Staget gand yod ouz an ti-kêr....

Allaz, allaz, kamaraded,
Joa Jerom 'deus ket padet :
Kerkent ar hleier pennfollet
Er garidou 'zo dirollet.
Strinkal a reont o lost en êr
Ken a strafuill an aotrou Mêr :
Seni a reont ken didruez,
Ma kren ar Mêr 'vid e vuhez !
Eur hloh a strink e vazoulenn
Da Jerom gêz war e empenn ;
Ema diskaret an Aotrou,
Ema ridet e garvellou.

« Sed amañ, 'vad, eun abadenn ! »
Eme an oll er vourgadenn ;
"Maro Jerom ! an Aotrou Mear¹⁷ !
Maro Jerom, e-kreiz e hloar !"»

Antronoz, d'e gas d'ar vered,
Na kañv, na glaz ne oe sonet ;
Ar hleier ne reent mui din-daon,
O-zri 'oant faout euz ar penn d'an traoñ !

Setu va Jerom, 'vel eur hi,
Taiolet war e benn en toull pri ;
Ha yao war-eeun da di Satan,
War e gov ha war e graban.

« Sell piou 'zo amañ !, 'me Lusifer :
N'eo ket te eo paotr ar hleier ?...
Ma'z eus kleier, paotr, en da vro,
Amañ 'z eus unan treh dezo ;

« En ivern amañ 'z eus eur hloh
Ken braz hag eun ti, ha braosh.
Bremañ, sell ! 'vid da binijenn,
Kee da vralla da virviken. »

¹⁶ ar bourrenn : ?

¹⁷ Mear :Mêr. leoneg, evid ar rim.

Setu kondaonet Jerom geaz¹⁸
Da vralla ha da vralla c'hoaz...
(Beteg, moarvad, ma torro e gloh ?)
Tomm 'vo d'e ler, m'hen asur deoh !

Hag ema eno noz ha deiz,
O tanfoeltri a-zehou, a-gleiz,
O trei, o lammed, o sacha...
Hag o pehi, na petar 'ta !

Kaer en-do rampa, dirampa,
Lammed ha rohad ha sacha,
Strinkad en êr e gillourou,
Gwasoh eged an oll diaoulou.

N'eus forz pegement e rampo,
Biken ar hloh-se ne faouto !
A ! Sed aze c'hoari "m'ho tesko" !

¹⁸ geaz : gêz. Leoneg, evid ar rim.

Klemmou eur fillor

(Rimadell farsuz da gonta a-vouez-uhel)

O ! me ‘m-eus poan-spered ! Maro tintin Janton !
Maro va maeronez !... O ! pebez rann-galon !...
Pa n’eus ket nemedom, - eet ar re all da gousked,
Koulz eo din dizamma va halon hlaharet...

Va daerou da vihannañ,
A zikouro da vougañ
An tan em gwazied
Hag ar boan em spered...

(Hi ! hi !... Hirvoudi a ra gwasoh-gaz).

I

Maro va Noun !... Tintin ! Me ‘zo eur paour-kêz den !
Ho fillor kêz eta n’en-deus Noun ebed ken !...
Echu, echu va flijadur !... Pa zoñjan eo,
En amzer dudiuz ‘m-eus tremenet eno,
E-kichenn va bounig !....Nann, nann, ar seurt tud-ze
Ne dlefent ket mervel, ma ve greet diouzin-me !
Pa ne ouien ket c’hoaz boutona va bragou,
Ped gwech on bet ganti o pourmen dre ‘n hentchou !
Pa oen skuiz o vale, “Maren“ am dougenne ;
Pa veze gleb va fri, “Maren“ her hempenne !
N’ouz’ ped tra ‘roas din : eur roched, eur chupenn,
Hag eur boned louarn¹⁹ hag eur bragez melen,
Eur chapeled koko²⁰, eur gouriz, eur zae stamm,
Eur gontell, eur muzik, eur boutou nevez-flamm,
Allaz, ne roio mui ! Ema maro va Noun !
O ! pebez ranngalon !

(Gouela, hirvoudi ‘ra)

II

Pa oan savet brasoh, ‘vezen ouz he gweled,
Hag e-feiz, mardomen, n’oa ket amzer gollet.
P’am gwele o tostaad, nag he-doa plijadur :
« Dond a rez adarre, fillorig koant ha fur ?
Deus ‘ta buan, buan, deus ‘ta buan, maoutig,
Da bokad da dintin, da bokad da Nounig ! »
Hag e tispake din he divreh hir ha treud,
Rouz evel an douar, seh evel ar heuneud.
Feiz ! a-wechou ‘oan gourd ‘vond da bokad dezi :
Pa welen ar butun o koueza diouz he fri,
He daoulagad pikouz hag he bleo difuillet,
Hag he skilfou melen... eun tammig ‘oan nehet !
Med “Maren“ ‘oa ker mad ! – « Marenig, emeve
Ema deut ho fillor d’ho kweled adarre ! »
Hag ez een a-lammou
Da bokad d’he jodou :
« Marenig, m’ho karo da virviken ! »

¹⁹ eur boned louarn : ?

²⁰ koko meinbihan.

Hag e save ‘hanon da lammad ‘n he barlenn :

« Ahanta, Jopig,

Ahanta, Jopig,

Ahanta, Jopig, »

A lavare din

Va zintin.

Ha kement e triden gand ar joa,

E stagou a-wechou da gana (*War don an Hini goz*)

« O ! tintin Tonn

C’hw’i ‘zo don

E goueled va halon. »

Neuze ‘z eem eur pennad d’ober an dro d’an ti,

En eur hoarzin, en eur hoari,

Da weled al loened, ar hezeg hag ar zaout,

Ar moh hag al leueou bihan, an deñved hag ar maout ;

Ha yao, ouz taol,

E-kichenn tonton Paol :

« Alo ! eme Varen, ar billig war an tan,

D’ober krampouez melen, alaouret ha fetis !

Nann, n’eus ket ar seurt-se e palez ar bourhiz !

Amann rouz tro-war-dro, dindan ha war gorre,

Lêz douz leun ar volenn, ha kafe da houde,

Ha malaga war-lerh : « Ahanta, va fillor,

Da galon ‘zo digor ? »

A lavare va Noun, ar spanell en he dorn,

Hag o c’hoarzin, he genou ker braz hag eur forn :

« Sach ‘ta, va faotr bihan, ma savo penn ouzit,

A-raog ma’z i kuit ! »

Ha me ‘zache,

Me ‘zraille,

Me ‘skrabe !...

Allaz, ne skrabin mui ! ... Ema maro va Noun !

O ! Pebez ranngalon !

(*Hirvoudi ha gouela a ra*)

III

Pa veze poent distrei d’ar gêr, bep tro, bep tro,

Nounig a daole din em godellou, dillo

Pechez, per, avalou, spezard ha polotrez,

Sivin prun ha rezin, kraoñ hag alamandez...

A-wechou ‘konte din marvaillou, istoriou.

Ha paribolennou ha divinadennou ;

A-wechou zoken e kane din

Kanaouennou da hoarzin :

Al labousig bihan, an Dañvad penngornig,

Ar Vran hag al louarn hag al Laouenanig.

A-wechou ‘lare din, eun tamm kintou ‘n enni :

« Bez fur ‘ta, va fillor, ha poagn mad da zeski,

Da zeski lenn ha skriva ;

Maren gêz ne oar netra.

E-leh te, ma karez, a vo “abil-doktor” »

O “Maren” venniget, c’hw’i gare ho fillor !

Perag, siwaz, perag n’am-eus ket selaouet

Ho kenteliou ker mad ? ... Ma karjen, ‘oan desket,

Nann !... nann !... n'on ket evid padoud pelloh///

Noun, me 'zo 'vond d'ar Baradoz ganeoh !

O ! va fenn !... O ! va fenn !...

'Ma 'vond kuit diganen !...

Va halon o vond kuit : 'ma greet ouzin !

'Maon maro !... Doue !... dour !...

Va Noun, va Noun baour ?

(*Kouezza a ra, semplet*).

Yann ar paotr mad

(Rimadell farsuz da gonta a vouez uhel, a-bez pe a-dammou).

Allegretto

Di - go - do ma - don - do, Paotr-Yann zo eur paotr mat, Di - go -
do ma - don - de, Paotr-Yann zo eur paotr mat.

Digodo madondo, Paotr Yann ‘zo eur paotr mad,
Digodo madondo, Paotr Yann ‘zo eur paotr mad !
Ya, me ‘lavar deoh me eo mestr an dud
Hag a oar kas ar hillog hag ar yer d’o hlud,
Haein²³ ?

(*Ardou a ra gand e zaoulagad hag e henou*).

‘Leh m’en em gav hemañ, ‘n den-ma’,
N’eus ken d’ober ‘med ‘n em denna :
Riñset ‘n ti ha riñset ‘r blasenn
Ha Paotr Yann mestr war an dachenn !
Haein ?

(*Ardou a ra gand e zaoulagad hag e henou*).

Me ‘m-eus ket bet aon biskoaz
Rag an aotrou na rag e jas,
Na rag luhed na rag kurun,
Na rag moged eur horn-butun.
Haein ?

(*Ardou a ra gand e zaoulagad hag e henou*).

Amañ ‘zo divreh, sellit, paotred !...
Ha krabanou !... ha divorced !...
Eur paotr hag a zo plomm ‘n e zav,
Ha gouest... da frigasa pep tra !

Haein ?

(*Ardou a ra gand e zaoulagad hag e henou*).

Fff !

(*Trouz an avel er herdin*).

‘D amañ eun den n’eo ket nehet
Evid eva diouz e zehed !...
Ha pa ‘n-deus riñset ‘r boutaillou...
Stard atao war e gillorou !

Haein ? (*Ardou*).

Heb a la (*en eur lammed*)

²³ Haein ?

Heb a la²⁴
Hepig a al !
Haeien ? (*Ardou adarre*).

Ya, me ‘lavar deoh, me eo mestr an dud
Hag a oar kas ar hillog hag ar yer d’o hlud.
Goulennit digand Katellig :
N’eus ket pell, ‘oan tommet ‘n tammig
Hag e oan eet d’he zi diouz an noz
Gand Fañchig, va hamalad koz,
Da gemer eur banne melen
Da zigrasa va hornailenn.
Hopala ! En ostaleri
E oa eun trouz ! eur jolori !
Ar pehejou, ken a strake,
An taoliou dorn ken a zute :
« Petra ‘n diaoul, a lavarem-ni,
Daoust hag amañ ‘mañ ‘l laer en ti ?.... »

N'eo ket ! tri lakez o sikanad,
Hanter-vezo, sklêr hag anad !...

Ha me ha mond dioustu dezo :
« Petra ? emezon-me, peoh a vo ?...
Peoh a vo, pe me a welo !
Haein !

Tri glaourenneg euz ho seurt-c’hwï
A deuy d’ober ‘l lezenn deom-ni ?...
Piou ‘r mestr amañ, sah ar bier ? »
Ha me digeri ‘r prenezier,
An dorn kleiz war o holierou,
An dorn dehou war foñs o bragou :
C’haoup, plaouf !
C’haoup, plaouf !
C’haoup, plaouf !

Strinket o-zri er-mêz ‘z an ti
Hag eet da blanta o fri !
Haein ! (*Ardou*).
Fff !
Riñset ‘n ti ha riñset ‘r blasenn
Ha paotr Yann mestr war an dachenn !
Haein ! (*Ardou, c’hoarzin a ra en eur hina*).

Ya, me 'lavar deoh, me eo mestr an dud
Hag a oar kas ar hillog hag ar yer d'o hlud.

*

Gouennit digand an archerien !
‘D aze, paotred ! gand o zabrenn (*Ho, ho ; ho !*)
-N’eus ket pell ‘oen paket ganto,

²⁴ Heb a la · ?

O tond d'ar gêr euz ar friko,
E karr bihan tonton Jakez
Heb goulou nag alumetez.
A ! – ha me diskenn war an hent braz,
Ha selled outo fas-ha-fas :
Tri ‘oant, o-zri krog em chupenn,
O houlenn, mar plij, e lavarfen
Ha piou ‘oan ha piou n'oan ket.

Mardandomen !’oen ket nehet !
Yao ! heb grig ebed, eur frap krenn
Hag eun taol dorn, hag eun taol penn,
Hag eun taol ru war ar marhad,
Edont kaset toud da skrabad !...
O ! O ! O ! c’hoarzin a rankan :
Ledet o-zri war o hraban ;
Ha me er harr,... ar fouet en êr,
Rrrrrr... ha d'an daoulamm-ruz d'ar gêr ;
Ar harr oh ober : kuik, kuik, kuik,
Ha sonn e lost gand ar marh Laouig !

Haein ! (*Ardou*).

Fff !

Riñset ‘n ti ha riñset ‘r blasenn
Ha paotr Yann mestr war an dachenn !
Haein ! (*Ardou, c’hoarzin a ra en eur hina*).

Ya, me ‘lavar deoh, me eo mestr an dud
Hag a oar kas ar hillog hag ar yer d'o hlud.

*

Gouennit digand Mari-Jan !...
O ! Arabad deoh ober van !
Me ‘gar va gwreg evelato :
N’eus ket treh dezi dre ar vro
Da lakaad urz e-barz an ti.
Da zeha da Yannig e fri
Ha da lakad kantoloriou
Da luzia evel trompillou...
Med allaza ! ‘vid eur banne kafe
N’oun ket beteg p’leh e yafe !

N’eus ket pell ‘chomas da rani²⁵
O kafea ‘n ostaliri,
E ti Jakez, e-pad c’hwel eur²⁶ !
Eur gont ‘zo ; ket gwir, va breudeur ?
Gortoz ! m’oun-me, ma vo gwelet :
Mond a ran dioustu d’he herhed.

Ha me ha mond da di Jakez :
Hop ! leun-kouch an ti a wragez !
Marijanig ha Frañseza,

²⁵ rani :? Maretze “ranni“

²⁶ eur : eurvez.

Ha Katarin ha Louiza,
Marivonig ha Chulii,
Ha c'hoaz n'oun ket ped hini,
Bodet 'n-dro d'eun daolig ront ;
Pep hini oh ober he hont,
Kafe du 'barz ar bolennou,
Likeur melen er gwerennou,
Ha, mar plij, eun tamm libebao :
Al lachefre war an daol vrao !
« Hop ! emezon-me, ha !... sed amañ 'vad
Merhedigou hag a ra stad
Ouz o staoñ hag o hornailenn :
Treh d'ar wazed, mardandomen !
Marijanig !... haeien ?... Krak-ha-berr,
Dond a ri dioustu d'ar gêr ? »
« O ! emezi, 'n eur vousc'hoarzin,
Me 'yelo d'ar gêr pa garin.
Te, paotr-Yann, pa'z ez d'ar foariou,
A jom brao d'ober tortajou ! »

« N'on den distag ! petra ? » emezon-me,
Mond da rebech d'ar paotr-Yann e vanne !
Ha me distaga 'kreiz an dael
Eun taol dorn 'vel eun tenn kanol...
Boum ! Torret 'r gwer, hag ar boutaillou.
Strinket a bep tu a-dammou :
Eur mor kafe ha rikiki
O reded war leur an ti.
Hag al lachefre bruzunet
Ken a oa 'n druez e weled...
Ac'haoup !

Ar merhedigou 'oa 'n o zav,
Darn o c'hoarzin, darn o ouela !
Ha me 'kregi en daol ; dre he garr,
Ha planta tro enni en ear²⁷ :
« Alo, lohom, en em zacha !
Ar paotr Yann 'zo 'vond da facha !
Nondenditak, m'ho-pije gwelet
Ar bern logod-se o reded !
Lod dre 'r prenest, - ha lod dre 'n nor,
Dre gement toull a oa digor.

Hag en eur youhal,
O bleo o nijal.
C'haoup ! emezon-me,
Haein ? (*Ardou*),
Fff...

Riñset 'n ti ha riñset 'r blasenn
Ha paotr Yann mestr war an dachenn,
Haein ? (*Ardou*)

*

²⁷ ear : leoneg, evid ar rim : êr.

Trouz a glev en e gichenn, a-dreñv kein ar paravel, hag e tro en tu-ze :

Petra²⁸ ?... piou eo ar mehieg

En-deus c'hoant 've prenet e veg ?

... O ! dont amañ neb a garo !

... Neb 'n-deus c'hoant ve greet e varo !

... Amañ 'z eun dra 'n-deus ket aon

Rag daou wella gwaz ar hanton :

Petra !... Petra !... merheien

A deuy d'ober din-me 'l lezenn ?

« A ! te eo ? te eo, Saig ar Gall ?

Mar dout eru gwaz aman 'z eus eun all... haein ?

Me, avad, en em gargo

Da lakaad sao d'dan da vrago'... haein ?

Deus, pa gari, ha me 'lavar

E vo plantet dit da benn en douar !... haein ?

Deus 'ta, leue !... deus 'ta, ribot !

...Peus k' ioum da skripal²⁹ kement-se, paot' :

Haein ?

« O ! dahl da jiletenn, paotr braz,

'Vi ket re bounner din-me c'hoaz !

Haein ? (*Ardou*)

Selaou... gwelet az-peus biskoaz

Eur paotr oh ober "jiminaz" ?...

Sell, ma faotr !

Ziou ?... ziou (*en eur skei a bep tu*),

... Haein ? 'vond kuit emaout ? ... Mad a rez...

Me 'mije greet butun ganez...

Ho ! ho ! ho...

Riñset 'n ti ha riñset 'r blasenn

Ha paotr Yann mestr war an dachenn, haein ?

Al !... deom da weled ha Marijan

'Deus lakaet 'r zoubenn war an tan !

(*Tehed a ra en eur gana* :

Digodo, madondo...

Poar Yenn 'zo eur paotr mad (*bis*).

²⁸ Petra : Peta, er skrid-orin (izelloh iveau).

²⁹ Peus k' ioum da skripal : peus ket ezomm da huchal... (?)

Soniou evid ar vugale

Gwir Vretoned

Marziale.

Gwir Vre - to - ned, tud a ga - ion, var zao, Da ga - na
gloär da Vreiz hor bro, Ha da zi - fen ten - zor ho bu - ga -
le; Ar yez, ar peoch, al li - ber - te; Var zao! var zao!
Da ga - na 'vouez penn: Breiz da vir - vi - ken! Breiz da vir - vi - ken!
O va Breiz gant da dou riou bru-det, Da vor glaz ha da ve - ne - ziou,
Da vrug ruz ha da lann a - laou-ret, Te zo koant dreist an oll bro - lou.

Gwir Vretoned, tud a galon, war-zao !

Da gana gloar da Vreiz or bro,

Ha da ziwall teñzort he bugale :

Ar yez, ar peoh, al liberte ;

War zao ! war zao !

Da gana 'bouez-penn :

Breiz da virviken ! Breiz da virviken.

I

O ! va Breiz, gand da douriou brudet,

Da vor glaz ha da veneziou,

Da vrug ruz ha da lann alaouret,

Te 'zo koant, dreist an oll vroiou !

II

N'ez eus ket, 'vel e-touez or herreg,

A dud vad, seder ha nerzuz ;

N'ez eus ket, 'vel en or brezoneg,

Soniou drant, gwerziou duduiz.

III

On tud koz, tud leal ha santel,
Stard evel on dero kaled,
A ouezas mired da Vreiz-Izel
He brud-vad, he nerz, he hened.

IV

Bretoned, savom or halonou,
Ha touom e talhim atao
Da vale war roudou on tadou,
Keit ha ma'z ay ar bed en-dro !

O Breiz-Izel, O kaerra bro !

The musical score consists of three staves of music. The first staff starts with a tempo marking *Lento, legato.* It has a key signature of one sharp (F#) and a time signature of common time (indicated by a '4'). The lyrics are: 'O Breiz I - zel, O kae - ra bro: O Breiz I - zel,'. The second staff begins with a tempo marking *Accélérer*. It also has a key signature of one sharp (F#) and a time signature of common time. The lyrics are: 'O kae - ra bro. En da e - nor me ga - no lon - le - no, lon - le noo lo'. The third staff continues the melody. The lyrics are: 'En da e - / nor me ga - + no,'.

I

O Breiz-Izel, o kaerra bro,
En da enor, me 'gano !

II

Me 'gar brug ruz da veneziou,
Ha reier braz da aotchou ;

III

Me 'gar ar mor, ar mor dispar
A ra an dro d'az touar ;

IV

N'eus ket par dezañ da lakaad
Nerz e kalon ar Breizad !

V

Kanom ha meulom, Bretoned,
Breiz-Izel, or bro garet !

Marijanig lagad-bran

MARIJANIG LAGAD-BRAN

Goustadik.

Ma - ri - ja - nig La - gad-Brân, O Ma - ri - ja - nig,
va fil - ho - re - zig, Ma - ri - ja - nig La - gad-Brân, A vez a - tao e -
tâl an tan. Tân, tan, tân Da dom - ma da Va - ri - ja - nig.
Tân, tàn, tàn, Da da - ma da Va - ri - jan.

I

Marijanig Lagad-bran
O ! Marijanig, va fillorezig,
Marijanig Lagad-bran
A vez atao e-tal an tan.

Diskan

Tan, tan, tan
Da domma da Varijanig,
Tan, tan, tan
Da domma da Varijan !

II

Pa vz erh ha skorn kaled,
E vez atao war an oaled.

III

Pa vez glao hag amzer zu,
E vez atao 'touez al ludu.

IV

Pa vez ruz he daoulagad,
E lavar d'he mamm ha d'he zad.

V

Pa vez skornet beg he fri,
E lavar da dintin Mari.

VI

Pa vez skornet he meudou,
E lavar da donton Jakou.

VII

Pa vo braz, ha pa varvo,
En heh arched e lavaro :

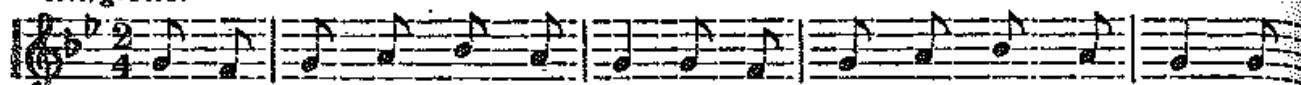
VIII

Pa'z aio d'ar Baradoz,
E lavaro da Zant Per goz :

(*N'eus netra e-barz al leor orin*).

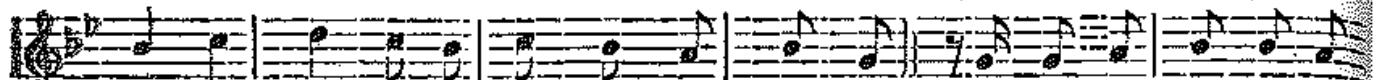
Ar gastolorenn difoñset

Allegretto.

Me gar mad iod gui-niz dù, A zis-ken d'an traon dioch'tu, Guel-

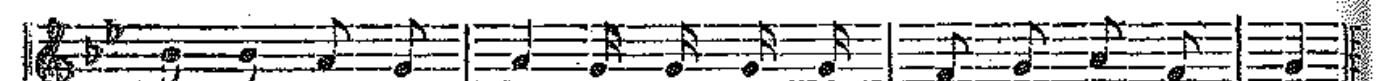
DISKAN.

c'hoaz iod kerc'h, A ro penn d'ar paotr, d'ar verc'h, Ga van ket mad ar iod

tel gant ar gas-ta - lo-ren, gant eur gas-ta - lo-ren, 'Ga - van

mad ar iod fri - tet gant ar gas-ta - lo ren di soun - set.

I

Me 'gav mad yod gwiniz-du,
A ziskenn d'an traõñ diohtu
Gwelloh c'hoaz yod kerh,
A ro penn d'ar paotr, d'ar verh.

Diskan

'Gavan ket mad yod fritet,
Gand eue gastolorenn, gand eur gastolorenn.
'Gavan ket mad yod fritet,
Gand eur gastolorenn difoñset.

II

Me 'gav mad soubenn al lêz,
Ha soubenn ar patatez,
Ha soubenn ar haol,
Gwella teñzor war an daol.

III

Me 'gav mad krampouez mouzig
Greet evidon gand Marig,
Ha krampouez lardet
Greet evidon gand Janed.

IV

Me 'gav mad eun tammig fars,
Prun ha rezin leun e-barz,
Fras goustad, fars buan,
A zo mad atao da goan.

V

Me 'gav mad eun tamm kig-sall
Hag kig leue kemend-all,
Memez kig kezeg
A zo mad d'am estomeg.

VI

Me 'gav mad eun tamm rata,
Pa vezan o frikota,
War an asied
Euz va dilerh ne jom ket.

VII

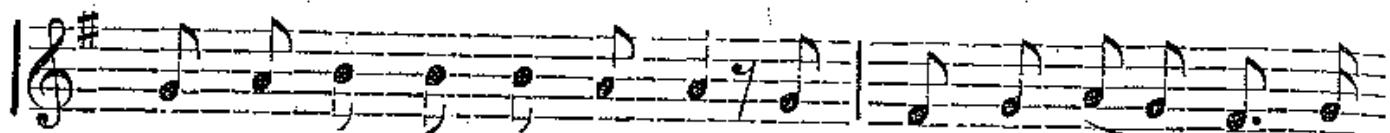
Me 'gav mad ar chistr melen
Hag ar hafe du pe wenn,
Ar hafe koefet,
Gwella teñzor ar merhed.

An dañvadig

Goustad ha glac'haras.

E ma ma - ro va dan - vad briz, De - bret eo bet gant ar b

eno oa 'n dan - va - dig mat, oh! M'em eus keuz d'am dan -

Diskan.

Kaon d'an dan - vad pen - gor - nik! Kaon d'an dan - va - dig

1

Ema maro va dañvad briz,
Debret eo bet gand ar bleiz.
Sed eno 'oa 'n dañvadig mad o !
N'em-eus keuz d'an dañvad !
Kañv d'an dañvad penngornig,
Kañv d'am dañvadig mad !

2

M'em-bije greet gand e gein
Eur harrig da charread mein,
A vije bet eur harrig mad :
O ! m'em-eus keuz d'am dañvad !

3

M'em-ijs greet gand e fri
Eur bistolenn da donton Bi,
A vije bet 'r bistolenn vad :
O ! m'em-eus keuz d'am dañvad !

4

M'em-ijs greet gand e deod
Eur falhig da droha yeot,
A vije bet eru falhig vad :
O ! m'em-eus keuz d'am dañvad !

5

M'em-ijs greet gand e gov
Eul laouerig d'am pemoh ;
A vije bet 'l laouerig vad :

O ! m’em-eus keuz d’am dañvad !

6

M’em-ije greet gand e vuzellou
Killou da gilla va boulou,
A vije bet eur hillou mad :
O ! m’em-eus keuz d’am dañvad !

7

M’em-ije greet gand e benn a-dre~~v
Eur skeulig da bignad en neñv,
A vije bet eur skeulig vad ;
O ! m’em-eus keuz d’am dañvad !

8

Me ‘m-ije greet gand e lost
Eur “mimi“ da blah ar post,
A vije bet eur “mimi“ mad :
O ! m’em-eus keuz d’am dañvad !

9

M’em-ije greet gand e ... ler
Eur veskenn d’ar hemener,
A vije bet eur veskenn vad :
O ! m’em-eus keuz d’am dañvad !

10

Kenavezo ! va maoutig karet,
Va halon baour a zo rannet,
Beuzet eo va daoulagad...
O ! m’em-eus keuz d’am dañvad !

Korantinig ha Marivonig

(Korentin) 'Pleac'h zai arzaout var c'hoaz, Ma-ri-vo-ni? Pleac'h zai arzaout var c'hoaz
(Marivon) Da bark ar Rei-er glaz, Ko-ran-ti-nik, Da bark ar Rei-er glaz
(Korentin) O ka-sit - hi ha deuit en dro, Ha ni a c'hoari - o, Ma-ri-vo-ni
(Ho daou) ni a c'hoari - o.

1

Korantinig : P'leh 'z ay ar zaout warhoaz, Marivonig,

P'leh 'z ay ar zaout warhoaz ?

Marivonig : Da bark ar Reier glaz, Korantinig,

Da bark ar Reier glaz.

Korantinig : O ! kasit-i, ha deuit en-dro,

Ha ni a hoario, Marivonig.

O-daou : Ha ni a hoario.

2

Korantinig : Peseurt c'hoari a vo ? Marivonig.

Peseurt c'hoari a vo ?

Marivonig : C'hoari boulou dero... Korantinig.

C'hoari boulou dero...

Korantinig : C'hoari boulou ha meinigou,

War leton ar prajou, Marivonig.

O-daou : War leton ar prajou.

3

Korantinig : An hini a gollo, Marivonig,

An hini a gollo,

Marivonig : Daou aval a baeo, Korantinig.

Daou aval a baeo.

Korantinig : Ha d'ar park braz e ray an dro,

D'ar red, ken na gouezo, Marivonig.

O-daou : D'ar red, ken na gouezo.

Son ar goukoug

Solo Tutti Solo Tutti
Kou - kouk, kou - kouk. Kous - kou - kouk, kous - kou - -
Tutti Solo Tutti
kouk, Kou - kouk, kou - kouk, Kou - kou, to - kou .. plouz

Koukouk — (respong) Koukouk
Kouskoukouk — Kouskoukouk
Koukouk — Koukouk
(Holl a-unan), Koukou tokou plouz.

Moderato.

Kou - kouk, deut an hañv, D'al la - bou - sig da ga -
nan, D'o - ber - e neiz er we - zenn Pe war an dre - zenn.

1

Koukoug, deut an hañv,
D'al labouisg da ganañ,
D'ober e neiz er wezenn
Pe war an drezenn.

Diskan

Koukoug – Koukoug.
Koukoukoug – Koukoukoug
Koukou tokou plouz ;

2

Koukoug, deut miz Mae,
Kit 'ta, paotred, da vale
Dre ar park, ar wenojenn,
Didok, diarhen !

3

Koukoug, Mezeven,

Kee 'ta, Yann, da droha foenn,
Da hwennad da barkeier,
Leun a louzeier.

4

Koukoug, mintin mad
Kee da gas da zaout d'ar prad.
Mari-Janig 'zo war-zao,
Bet ouz o gore.

5

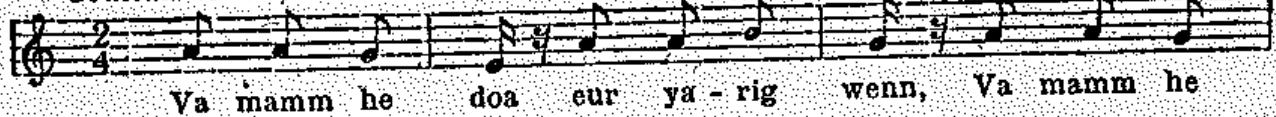
Koukoug, seiz eur eo :
Kafe dous da Fañchig teo
Ma'z aio d'ra skol diohtu
Da zuna liou du.

6

Koukoug, chomom peoh
A-walh em-eus kanet deoh.
Mond a ran da ziskuiza
Kenavo 'r henta.

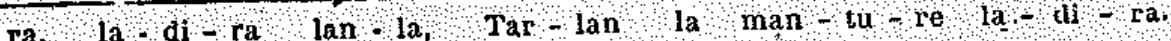
Ar yarig wenn

Goustad kenan ha truezus.

doa eur ya - rig wenn, A zo - fe leun a viou me - len, Man - tu - re la - di -

Goustatoc'h.

1

Va mamm he-doa eur yarig (*bis*)

A zozve leun a viou melen.

Diskan

Maznture ladira, ladira, loñla

Tarlanta – manturladira.

2

Ne oa ken brud dre ar hontre (*bis*)

Nemed euz ar viou a zozve.

3

Allaz, alla, eul louarn koz (*bis*)

An zante c'hwez, ha deiz ha noz.

4

'Barz er bod-spern, dre gein an ti (*bis*)

Alanig a guzas e fri.

5

Pa deuas ar yarig da haori (*bis*)

E taolas e bao warni.

6

Ha yao d'ar hoad d'ober friko (*bis*)

Gand an oll lern a-dro-war-dro.

7

Mar ho-peus yer, diwallit i (*bis*)

Ha n'o lezit ket da hoari.

Al labousig bihan

Allegretto.

The musical score consists of seven staves of music in common time (indicated by '2' over '4'). The key signature is one flat. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The lyrics are:

Al la - bou - sig bi - han en deus des -
ket ni - jal, Al la - bou - sig' bi - han en deus des -
ket ni - jal. En deus des - ket la vio - lett' En deus des -
ket la vio - lett' En deus des - ket ni - jal.

1

Al labousig bihan en-deus desket nijal
En-deus desket ... nijal.

2

Diwar eur skourr sapin en-deus desket nijal
En-deus desket ... nijal.

3

Ar skourr a oa tener, al labous 'zo kouezet
Al labous 'zo... kouezet.

4

Lavar din, labousig, e p'leh ez out gloazet,
E p'leh ez out... gloazet

5

Torret em-eus va garr, ha pleget va askell,
Ha pleget va... askell.

6

Lavar din, labouisg, peur e vez pare,
Peur e vez... pare

7

Birviken mui moarvad, me ne vezin pare,

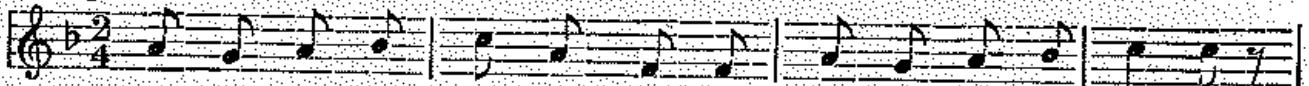
Me ne vezin... pare.

8

E harr 'zo bet breinet, al labous 'zo maro,
Al labous 'zo... maro.

Yannig an difouper neiziou

Allegretto.

Ka-vet peus da zaout 'ta Yannig, Ka-vet peus da zaout 'ta ?

N'em eus ket, n'em eus ket, Gwel-loch 'ge - to 'm eus ka - vet.

N'em eus ket, n'em eus ket, Gwel-loch 'ge - to 'm eus ka - vet.

1

Kavet 'peus da zaout 'ta, Yannig,
Kavet 'peus da zaout 'ra ?
« N'em-eus ket, n'em-eus ket, (*diou wech an diou werzenn*)
Gwelloh 'geto 'm-eus kavet. »

2

Petra 'peus kavet 'ta, Yannig,
Petra 'peus kavet 'ta ?
« Eun n eiz pig, eun neiz bran,
Hag eun neizig laouenan. »

3

Peseurt viou 'zo enno 'ta, Yannig,
Peseurt viou 'zo enno 'ta ?
« Unan ruz, unan gwenn,
Unan glaz, unan melen. »

4

Degas din unan 'ta, Yannig,
Degas din unan 'ta !
« Ne rin ket, ne rin ket,
Ar re-ze 'zo 'vid va gwreg. »

5

Peseurt gwreg az-peus 'ta, Yannig,
Peseurt gwreg az-peus 'ya ?
« Unan vihan, unan deo,
Hag a zao e mare vrao. »

6

Da bed eur e sao 'ta, Yannig,
Da bed eur e sao 'ta ?
« Etre deg eur ha kreisteiz
'Zao ar big diwar he neiz. »

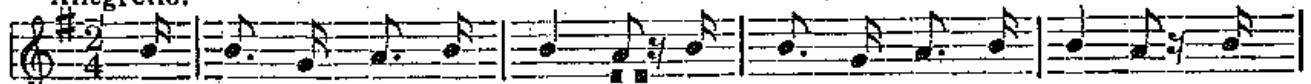
Peseurt souvenn 'ra 'ta, Yannig,
Peseurt soubenn 'ra 'ta ?
« Soubenn besk, soubenn fresk,
Soubienn vijil aliez. »

Kotogotogog

Eur c'haner hebken.

Adkanet gant an holl.

Allegretto.

Di - sul me vō pin - vi - dik, Di - sul me vō pin - vi - dik, Pa 'm

bō pre - net eur ya - rig, Pa 'm bō pre - net eur ya - rig.

Grag, grag, grag, e - me va yar, Ko-to-go-to-gog, e - me 'r e'hil - hog.

2

Disul me vō pinvidik, disul me vō pinvidik,
Pa 'm bō prenet eur c'hiig, pa 'm bō prenet eur c'hiig.

Eur c'haner.

Adkanet gant an holl.

Aou, aou, aou, e - me va c'hi, Grag, grag, grag, e - me va yar,

Ko-to-go-to-gog, e - me 'r e'hil - hog.

2

Disul, me 'vo pinvidig, disul, me 'vo pinvidig,
Pa 'm-bo prenet eur hiig, pa 'm-bo prenet eur hiig.

3

Disul, me 'vo pinvidig,
Pa 'm-bo prenet eur hazig.
Bismignaon, eme va haz,
'c...

4

Disul, me 'vo pinvidig,
P'am-bo prenet eur marhig.
Ouiñ, c'hin, c'hin, eme va marh,
Bismignaon, eme va haz,...

5

Disul, me 'vo pinvidig,

P'am-bo prenet eur vuohig.
Mañ, mañ, mañ eme va buoh,
Ouiñ, c'hin, c'hin, eme va marh...

6

Disul, me 'vo pinvidig,
P'am-bo prenet eur maoutig.
Be, be,be, eme va maoutig,
Mañ, mañ, mañ eme va buoh....

7

Disul, me 'vo pinvidig,
P'am-bo prenet eun ohig.
Oc'h, oc'h, oc'h eme va oh,
Be, be,be, eme va maout....

8

Disul, me 'vo pinvidig,
P'am-bo prenet eur wregig,
Hi, hi, hi, eme va gwreg.
Oc'h, oc'h, oc'h me va oh,
Be,be, be, eme va maout,
Mañ, mañ, mañ, eme va buoh,
Ouiñ, c'hin, c'hin, eme va marh,
Bismignaon, eme va haz,
Aou, aou,aou, eme va hi,
Grag, grag, grag, eme va yar,
Kotogotogog eme 'r hillog.

Soniou evid an dud yaouank

An hini goz

The musical score consists of two staves of music in common time (indicated by '2' at the top) and G major (indicated by a 'G' with a sharp sign). The first staff starts with a quarter note followed by eighth notes. The second staff starts with a quarter note followed by eighth notes. The lyrics are written below the staves:

An hi - ni goz eo va dons, An hi - ni goz eo, sur!
An hi - ni goz he deus ar - c'hant, An hi - ni yaou-ank a zo koant.

2

An hini goz he-deus bleo gwenn,
An hini yaouank, bleo melen.

3

An hini goz e-barz an ti
Ne jom ket da fennanti.

4

An hini goz da labourad
A rafe mez d'eun ozah mad.

5

An hini goz er pardoniu
Ne jom ket da glask banneou.

6

An hini goz a zo gwisket
Evel ar gwir Vretonezed ?

7

An hini yaouank dre ma'z a,
Ne ra 'med c'hoarzin ha kana.

8

An hini yaouank war he fenn
Ne oar ket kas ar pod soubenn.

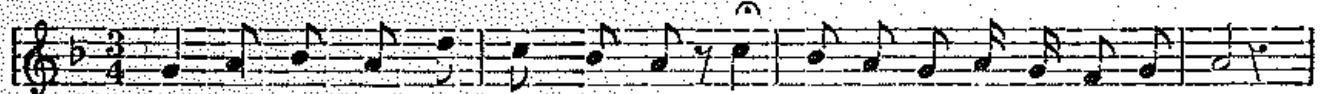
9

An hini yaouank er foariou
A jom da lipad likuriou.

10

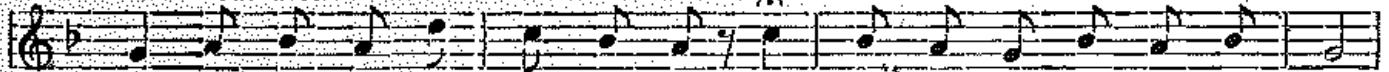
An hini goz a fell dezi kaoud
Pa rankfen mond da bastor-saout !

Son ar vestrez koant

Me zo o vont da for - tu - nia, Tra la la la la la la la,

Moderato.

1

« Me 'zo o vond da fortunia,
Tra, lalala lalala la,
Me 'zo o vond da fortunia,
Ha ne ran ken nemed gouela.

2

Va mestrez he-deus kalz arhant,
Med allaz, allaz, n'eo ket koant !

3

He daouladag ruz ha pikouz
'Zo heñvel ouz re eur marmouz.

4

He fri 'zo ken hir, ken teo,
Ha tour an iliz e Rosko.

5

He diou fronell leun a vutun
A ranker karza bep sizun.

6

Pa zellan ouz glaour he genou,
E krenan dirag he skilfou.

7

Pedit evidon, mignoned,
M'em-eus aon da veza debret !

8

N'eus ket er vro eur varrikenn
Ken pounner ha va berlejenn.

9

Pa daol he zroad war an douar,
E holo daou pe dri hent-karr.

10

He divesker en he loerou

A zo ken teo ha ribotou.

11

Pdenaoz e pado va buhez
Gand eur plankenn evel honnez ?

12

Paotred, pa hoanteot fortunia,
Klaskit karantez da genta.

13

O ! me ‘rank mond da skuill daelou !
O ! me ‘zo klañv va harvellou³⁰ !

³⁰ va harvellou : ?

Son ar brezoneg

Moderato.

Pa oan gwe-chall en ar-me-ou, Po - tred Pa-riz ouz va se-laou. a
 dao - le var-non gwall zel-lou : Ma tal - c'hes da gomz bre-zo - neg, tiou-hou -
 bou, Ni ya da chri - at dit da veg ! Tiou - hou-hou hou.

1

Pa oan gwechall en armeou,
 Paotred Pariz ouz va zelaou
 A daole warnon gwall zellou !
 « Ma talhez da gomz brezoneg, - tiou-hou-hou !
 Ni 'ya da wriad dit da veg ! –tiou-hohou ! »

2

War an hent-houarn 'm-eus gwelet
 Bourhizien na anaien³¹ ket
 Hag a hrogne o lavared :
 « Ma talhez da gomz brezoneg,
 Ni 'ya da wriad dit da veg ! »

3

P'edon e Brest o vañsonad,
 Al lakizien o hrozmolad,
 Ne baouezent kt d'am goapaad :
 « Ma talhez da gomz brezoneg,
 Ni 'ya da wriad dit da veg ! »

4

Ha me 'responde dianoudeg :
 « E p'leh ema ar heveleg
 A wife d'eur Breton e veg ? »
 « Tan K'rru ! etre ma tigoro,
 E brezoneg, me a gomzo ! »

5

Hirio, warhoaz, evel gwechall,
 En despet d'al lakizien fall,

³¹ anaien : anavezen.

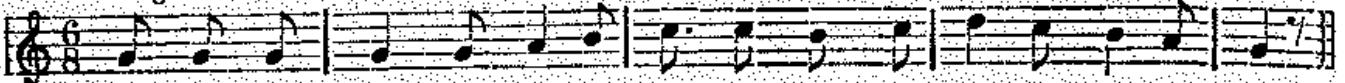
Keit ha ma tañvin ar hig-sall
Keit ha ma'z ay ar mor endro,
E brezoneg, me a gomzo ! »

6

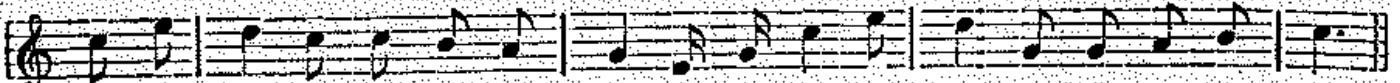
An diaoul biskoaz n'en-deus gellet
Deski yez koz ar Vretoned,
Kalz re bounner eo e spered !
Êsoh a ze 'vo deom herzel
Ouz e skilfou hag e gerniel !

Fañch ar paotr kreñv

Allegretto.

Eanch ar paotr kreñv hag e vignon, Oa 'tont d'ar gêr eus ar par - don.

Tra la la la la la la Lai-lam tra la la la ia la lam tra.

Fañch ar paotr kreñv hag e vignon
'Oa 'tond d'ar gêr euz ar pardon.

Diskan

Tra la la, la la la la,
Lalam tra la la, lalam tra.

Degouezet ganto tri aotrou
Bet o vale war ar mêziou.

Ar-re-mañ 'zouge levitenn,
Tok kern-uhel war gern o fenn ;

Chupenn lost-pik ha bragou berr,
Gouest d'ober mez d'ar hemener ;

O moustachou a oa siret,
Frizet, troñset ha pomponet ;

Hag en o dorn peb a vaz skañv
'Gasent en-dro en eur ganañ.

Ha pa weljont andaou baotr mad,
'H en em lakejont d'o goapaad :

« Les pommes de terre pour les cochons,
Les épluchures pour les Bretons ! »

« Petra 'deus c'hoant, eme Fañch kreñv³²
Da baka 'n tri lakepod-se ? »

Hag eñ mond dezo goustadig
Ha tapad krog en o lost-pik ;

Gand eun taol troad diwar e... ler,
E strink eun all e-barz ar ster.

« Me 'zesko deoh, eme Fañch kreñv,
Dond d'ober goap ahanon-me. »

³² kreñv : distaget "kre" evid ar rim.

Ha neuze Fañch o vond d'ar gêr,
O kana son ar pilliouer !

Silvestrig

Andantino.

E - tre cha - pel Sant Ef - flam ha tos - sen Me - ne Bre, 'Zo
eun of - fi - ser yaou - ank, gan - tan eur pez kle - ze, 'Zo
eun of - fi - ser yaou - ank, o se - vel eun ar - me. Me
'meuz eur mab Sil - ves - trik a la - var mont i - ve.

1

Etre chapel Sant Eflamm ha toenn Menez Bre,
'Zo eun ofiser yaouank gantañ eur pez kleze,
'Zo eun ofiser yaouank o sevel eun arme,
Me 'm-eus eur mad Silvestrig a lavar mond ive'.

2

« Siwaz,aotrou Kbiten, 'm-esu ken mab nemetañ,
Ganen c'hwi 'po 'r vadelez da lezel anezañ. »
« Allaz ! tad koz maleüruz, ar marhad 'zo sinet ;
Touchet en-deus an arhant ; d'an arme 'rank kerzed. »

3

A-berz an tad glaharet, war dachenn ar brezel,
Eun devez eul labousig a njij a-denn-askell :
« Deiz mad deoh-c'hwi, Silvestrig, deiz mad ha levinez,
Penaoz ema ho yehed, ho nerz hag ho puhez ? »

4

« Diskenn 'ta, labous bihan,diskenn war da zaou droad,
Ma skriven dit eul lizer da gas d'ar gêr d'am zad :
« Yah eo ho mab Silvestrig, yah ha laouen bepred ;
Diale e tistroio war-zu ar vro garet. »

5

An tad bemnoz ha bemdez ne baouez da zoñjal
En e grouadur yaouank en arme e Bro-Hall ;
E-kreiz an noz, eh huñvre hag e stag da ouela :
« Aotrou Doue, Silvestrig, petra 'deu da veza ? »

Pa oa an tad glaharet oh ober e glemmou,
Setu e vab Silvestrig ‘toull an nor o selaou ;
« Paouezit, tad ankeniet, paouezit da ouela ;
Sellit, ho mab Silvestrig ‘zo degouezet ama’. »

Son ar hafe

Allegretto.

Oh ! me gav mat eul lomm ka - fe, laï - tou. Oh ! me g
mat eul lomm ka - fe, Me 'm bevez ka - fe 'n va gwe - le. La
tou la - i - tou, la - i - la, La - i - tou, la - i - tou, lan - la

1

O ! m 'gav mad eul lomm kafe – laitou
O ! m 'gav mad eul lomm kafe,
M'em-bevez kafe 'n va gwele.

Diskan

Laitou,
Laitou,lala
Laitou, maitou, lala

2

Pa gan ar hillog en e glud :
« Alo, 'mezon-me, kafe d'an dud ! »

3

Diouz ar mintin, pa zav Mar-Jann :
« Alo ! ar hafe war an tan. »

4

War-dro nav eur,da hortozenn :
« Alo ! ar hafe er volenn ! »

5

War-dro kreisteiz, da houde lein,
Kafe din-me, ha pa ve brein !

6

War-dro peder eur, va zud keiz,
Pa vez ket a gafe, hir an deiz !

7

Da houde koan, evid kousked,
Netra ne dalv kafe koefet !

8

Grit eveldon, gwazed, merhed,

Hag e kreñvoh gand ar yehed.

9

Ar hafe 'zo eul louzou mad
D'ar horv, d'ar penn, d'an dorn, d'an troad.

10

Ar hafe 'zo eul louzou c'hwek
Da zigeri an estomeg.

11

Ar hafe 'zo eul louzou yah
Da denerraad kalon ar plah.

12

Konta 'vez greet eo ar merhed
A ev 'r muia a gafe koefet.

13

Neuze, merhed, arabad eo
Sarmon da Yann pa vez mezo !

14

Echu va zon, ha ma plij deoh,
Me 'houlenn kafe diganeoh.

Fantig koant

Moderato.

M. [Musical score for 'Fantig koant' in G major, 4/4 time, featuring a single melodic line with lyrics in Breton.]

De - bon - jour Fan - tik koant, Na c'houi zo yaech ha
drant, Ha lemm ho taou - la - gad, Ho kwe - let a ra
vad ! Fan - tik, ha daoust ha c'houi ho peuz c'hoant di - me - zi ?

1

Deboñjour, Fantig koant,
Na c'hwi 'zo kaer ha drant,
Ha lemm ho taoulagad :
Ho kweled a ra vad !
Fantig, ha daoust ha c'hwi
Ho-peus c'hoant dimdezi ?

2

Den yaouank, ti va mamm
A-veh ma'z eus eun tamm,
Nag arhant da brena :
An dra-ze ar gwasa !
Ne ven ket gouest hirio
Da baea va friko !

3

Eur friko, Fantig koant,
A gouest eun tamm arhant ;
Med eur plah fur ha paour
A dalv eur berniad aour !
N'am-eus aour hag arhant
Leun-chek eur vatimant !

4

Den yaouank, en va zi
N'eus 'med skudellou pri,
Eur vasin, eur bodez,
Eur podig da glask lêz,
Eun daol, eun tabore :
Bet digand eur Herne !

5

Gweled a ran, plahig,
Ne doh ket pinvidig,
Med ho komzou gwirion,
Ho kened, ho kalon,

A lavar din n'eus ket
Ho seurt-c'hwi dre ar bed !

6

Bez' am-eus c'hoaz ouspenn
Diou goz kastolodenn
Hag eur billig nevez
Evid ober krampouez.
Eun trebez, eur gwele,
Setu va oll leve !

7

Pell zo emaon er vro
O redeg tro-war-dro
Evid klask eur pried :
Ne gavan hini 'bed
A ve d'am zantimant
Nemedoh, Fantig koant.

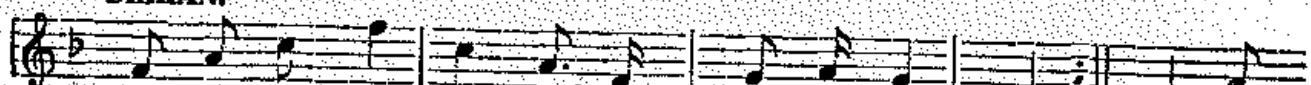
Jakou an tortajou

Allegretto.

re, Poent zo bet, c'honi oar er - vat, E ka - rien va ban - ne !

DISKAN.

1

Me eo Jakou a Bennprad,
Eur hanford a-zoare (*bis*)
Poent zo bet, c'hwi 'oar ervad
e karen va banne !

Diskan

N'eo ket brao, Jakou, (*bis*)
Ober re gorvajou ! (*bis*)

2

Allaz ! diouz ar vezventi
Jakou 'zo dizonet !
« Birviken ne dañvin mui
A strob-Jakez daonet ! »

3

N'eus ket pell, e Trouergad,
'Oan bet o pardona, (*bis*)
Hag em-boa greet eur zahad
Ken na vennen sonna !

4

Diouz an noz o tond d'ar gêr,
E oa ront va boutou, (*bis*)
Hag em-boa kalz re d'ober
O tougen va bragou.

5

N'oe ket pell, e-kreiz ar foz
'Oan kouezet er vouillenn : (*bis*)
« Del, Jakez, da hini goz
He-do traou da gempenn ! »

6

Eur hi du d'am zaludi
A zered em hichenn : (*bis*)
« Del, Jakou, diwar da fri !
Gwel ha tomm ar zoubenn ! »

7

Eul laer a dostaas d'e dro,
Ha yao d'am godellou : (*bis*)
« Del, Jakou, hag hast afo,
Kerz 'ta war e roudou ! »

8

P'erruis 'kichenn va zi,
'Oa mouget ar goulou : (*bis*)
« Digor din 'ta, Jann-Mari,
Krena 'ra va memprou. »

9

« En an' Doue, Mari baour,
Soubenn an anduillenn : (*bis*)
Erru eo Jakou d'ar gêr
Mezo 'vel eun druillenn. »

10

Mari-goz gand he fenn-baz
A zered hebdale : (*bis*)
« Petra 'welan, kalkenn vraz,
Mezo-dall adarre ! »

11

Ha dao din war va diskoad,
Va hein ha va zailler ; (*bis*)
Dre ma yuden, gwasoh-gwaz
E lope va homer.

12

Zim ha boum a-gleiz, a-zehou,
Ruillet ha diruillet, (*bis*)
Hnater) dorret va hostou,
Va hrohenn peuduet !

13

E-touez al loened er hraou,
War an douar kaled, (*bis*)
'Oen kaset da skrabad laou,
Da rohal, da gousked.

14

Antronoz, etre ma oan
Oh eva lêz-ribot, (*bis*)
E soñjen en va-unan :
« Red eo beza darzod !

15

« Birviken mui ne evin,
Kdeit ha m'am-bo buhez, (*bis*)
Na kognag, na rom, na djin,
Na dour beterabez ! »

Maro ar hi rouz e presbital Plougin

Moderato.

Se - laou - it, bras ha bi - han, tud koz ha bu - ga - le, Pô -
tred a Lan - ri - voa - re, Mer - ched Gwi tal me - ze, Lam - bô - lliz, Santiz Pa - bu, Pa -
ga - niz Lan - de - da, Eur c'he lou trist a lak - fe eur gar - reg

Selaouit, braz ha bihan, tud koz ha bugale,
Paoterd a Lanrivoare, merhed Gwitalmeze,
Lambaoliz, Santiz-Pabi, Paganiz Landeda,
Eur helou trist a lakfe eur garreg da ouela.

Person Plougin en-doa, dre vadelez Doue,
Eur hi ezu ar re gaerra ; da ziwall e leve,
Allaz, allaz an Ankou ‘zo kouezet war ar vro
“Tout petit“, ar hi dispar, “Tout petit“ ‘zo maro

Kavet war-dro Lokmajan, puchet en eur horn-tro,
Ha gwerzet d’ar presbital ‘vid eur banne “tako³³“,
“Tout petit“ n’eo ket êz anaoud e orin ;
Ar pez ‘zo sur, e gerent n’emaint ket e Plougin.

Diouz ma kont eur milinr, ez eo deut euz a-bell,
Euz a gichenn Tombouktou pe euz a Blouarzel ;
Ma n’eo ket euz a Gastell, pe euz a Enez-Vaz,
War-eeun, a-hed al lignez, diwar gi Tobiaz !

Kement o-deus hen gwelet e-kreiz e yaouankiz,
A zo red dezo anzao ez oa eur hi dreist-priz,
Gand e zae flour marellet, dem-rouz ha dem-velen ;
Roschild en-dije prenet kant-mil lur e grohenn !

Rampet evel eun trebez, e gov tost d’an douar,
Biskoa eur barrad avel ne hellas hen diskar ;
E fri togn du mogedet, e froniou braz-digor,
O-dije greet avi da baotred an Arvor.

E lost a-dreuz, korvilet³⁴, evel eun “tirbouchon“
E kane dre ma’z ee : « Me eo ki ar Person » ;
« Rap, rap » ‘leiz e gornailenn : « Rap rap », ‘leiz e henou,
C’hoant en-doa kana gwelloh eged Glaoda ‘r Gwillou.

³³ tako ?

³⁴ korvilet : ?

Pa goueze war ar famill an derzienn, ar hleñved,
N'oa ket gwelloh medisin eged ar hi rauouet
Da goñsoli ar hlañvour, en e bourmenadenn,
"Tou petit" d'ar piltrotig a gerze 'n e gichenn.

Siwaz, ar givijerien, re vag en o staliou,
O-doa taolet warnezañ malloz Fañch an Ankou.
Ha dizale 'oa gwelet e grohenn o freuza,
E gov serret d'ar boued, hag e lost o koueba.

E zaoulagad kohennet, e benn trist ha pounner,
Kaer e oa poked dezañ da dorna³⁵ kant pater,
Eun devez e oe ranket e gas da Bont-an-Traoñ ;
Eno ez eo bet krouget... Kleier, sonit : kañv, kaoñv³⁶ !

C'hoarzit bremañ dizoursi, targizien ar barrez,
Ne vezoh mui dilojet euz a douez an drez ;
Ha c'hwi, laeron avalou, ha laeron ar pechez,
Ne vezoz mui diskolpet loerenn³⁷ ho pagez.

Biken n'hellin lavared pegen braz ranngalon
Ho-peus bet da ziwaska, paour-kêz aotrou Person !
Koll eur hi euz ar seurt-se a zo koll eur fortun,
Gwdelloh e ve deoh beza torret ho korn-butun !

Ha c'hwi, va zintin Mari, ha c'hwi 'ta Mari-Jann,
C'hwi ho-pije evitañ taoled ho torn en tan !
Kemmeskit oll ho taelou ha kanit ganen-me :
« Kenavo, d'an "Tout petit", n'eus mui euz ar seurt-se. »

³⁵ dorna : ?

³⁶ kaoñv : kañv, evid ar rim.

³⁷ loerenn : unan euz loerou ho pagez.

Killlog tour kreisker

The musical score consists of three staves of music in common time (indicated by '2/4'). The first staff starts with a treble clef, the second with an alto clef, and the third with a bass clef. The music is in a simple harmonic style with eighth and sixteenth note patterns. The lyrics are written below the notes, corresponding to the vocal parts.

Allegretto.

En deiz all, 'kil - hog tour Kreis-ker, Li go do dei la ri
de no, A za - vaz sounn e lost en êr, Di go do dei tan
la la ri da, Di go do dei la ri de no.

1

En deiz all, killog tour Kreisker,
Ligodo dey la ri deno,
A zavas sonn e lost en êr,
Digodo dey tan la la ri da,
Digo dey la ri de no.

2

Ha gwintet war ed vaz houarn
E kanas din en va skouarn.

3

O ! emezañ, diwar va hlud,
Na, me 'gav drol hirio an dud.

4

Ne welan mui eun den, eur gwaz,
Gouest da zougen ar bragou braz.

5

Yannig e-leh e jiletenn
A zoug bremañ eul levitenn.

6

Janedig koant gand he herniel
He-deus c'hoant tourtal an avel.

7

Gand he gwakoliou difeson
E rafe mez d'ar marh limon.

8

Bezit furroh, eme 'r hillog,
Echu va zon ha... kotogogok !

Son Janedig ar vouzerez.

Moderato.

3/4 time signature, key of G major. The lyrics are:

E ki - chen va fre - nest Zeus eul la - bou -
sig O ka - na beb nos - vez, O ka - na flou - rig.

- DISKAN :-

3/4 time signature, key of G major. The lyrics are:

Ya, kan 'ta, la - bou - sig, Kan ken a gle -
vo, Kan d'ar plac'h Ja - ne - dig, Ma teu - io en dro.

1

E-kichenn va fenestr
'Z eus eul labousig
O kana beb novez,
O kana flourig.

2

Jenadig 'zo mouzet.
En deiz all, p'edo
Kaset an embannou
Ha prest ar friko.

3

Eet eo da Vro-Gerne
Da vro ar pillow ?
Ha lezet he Yannig
Da skuilla daelou.

4

Kerneviz, gwall baotred,
Kemerit dillo
Ar valaenn gand Janed
Ma teuio en-dro.

5

Archerien hag urcher,
Ha c'hwi aotrou Mêr,
Kasit dezi paper,

Ma teuio d'ar gêr.

6

Koajou ha meneziou,
Parkeier balan,
Soublit oll ho pennou,
Ma teuio buan !

7

Ha c'hwi, merhedigou,
Bodet d'am hleved,
Na rit ket seurt troiou
D'ho kamaraded !

Diskan

Ya, kan 'ta, labousig.
Kan ken a glevo,
Kan d'ar plah Janedig
Ma teuio en-dro !

An tour dantelezet

Allegretto.

E Kas-tel - Paol ez ouin-me ga-net, O kear zan - tel a Vro Le-
on, O par-rez va c'hen-ta-dou ka - ret, Te zo rou - a-nez va c'ha - lon.

DISKAN.

Nann, n'ez eus ket, nann, n'ez euz ket eur bar-rez ker mat d'ar ga - lon er
led ! Me gar va lann a - laou-ret, va zour dan - te - le - zet ! Me
gar va lann a - laou - ret, va zour dan - te - le zet.

1

E kastell-Paol ez on_me ganet,
O ! kear ³⁸ zantel a vro-Leon,
O ! parrez va hendadou karet,
Te 'zo rouanez va halon.

Diskan

Nann, n'ez eus ket, nann, n'ez eus ket
Eur barrez ker mad d'ar galon er bed !
Me 'gar va lann alaouret, va zour dantelezet !
Me 'gar va lann alaouret, va zour dantelezet !

2

An neb a garo 'z ay da Vourdel,
Da Vrest, da Bariz, da Gemper,
Evidon, me 'jomo da vervel
E Kastell-Paol, bro va zud ker.

3

Eur gouriz mor a deu da walhi

³⁸ kear : leoneg : kér.

Ha da drempa on douarou ;
Pa vez ar gourlenn, pebez dudi
Taoler eur zell war on aotchou !

4

Gwelit Pempoull ha Santez Anna,
Ha Kernevez, o zreid en dour !
Pa deu an heol warno da bara,
O ! na skedusa melezour !

5

On douarou bemdez labouret
'Zo karget a zanvez bara,
A legumaj hg a loened,
Kezeg, dreist-oll, euz ar haerra !

6

On touriou kaer ha dantelezet
A bar an deiz laouen drezo,
On iliz vraz, ker brao kizellet,
'Zo gwir Rouanez an oll vro.

7

En va gwered³⁹, me 'gar daoulina
E-touez ar gwez hag ar bleuniou ;
En iliz Paol, da zul o kana,
Me 'gar kleved mouez an ograou.

8

War dour Kreisker, gwintet en uhel,
Me 'zoñj din kleved aliez
Ar hillog o kana en avel :
Kastelliz, karit ho parrez !

³⁹ gwered : bered.

Son an hañv

Allegretto.

Deut eo an hânv, kaer an am-zer
An heol gant e dom-der (*bis*)
Var an douar e skuill bemdez
Al laouenidigez, la laa.

DISKAN.

a, Ka-nomp, ka-nomp, p'eo deut an hanv, D'an eos-tig da ga-nan.

1

Deut eo an Hañv, kaer an amzer
An heol gand e dommder (*bis*)
War an douar e skuill bemdez
Al laouenidigez, la laa.

Diskan

Kanom, kanom ! p'e' deut an hañv
D'an eostig da ganañ.

2

Er parkeier an ed melen
E hij, e pleg o fenn. (*bis*)
War zao ! labourerien-douar.
C'hwi 'po eun eost dispar, lalaa

3

Er prad, er hoad, nag a vleuniou,
C'hwez vad gand o deliou. (*bis*)
O ! nag eo koant or Breiz-Izel
Marellet he mantell ! lalaa

4

Ar mor 'zo torret a gounnar
Hag a bok d'an douar. (*bis*)
War on aotchou, tud dinerzet,
It da glask ar yehed, lalaa.

5

Al laboused e beg ar gwez

A gan o harantez. (*bis*)
O ! lezit-i, bugaligou,
Da zevel o neiziou, lalaa.

6

Ema digor ar pardoniou,
An ebat, ar goueliou. (*bis*)
Paotred, paotrezed, bezit fur,
Hag ho-po plijadur, lalaa.

Hirvoudou

Allegretto.

Pe - naos oc'h c'houi ker kaer gwis - ket, Trao - nienn ha prad leun
a vleu niou, Pe - naos e ka - nit, la - bou - sed, 'tre m'e maoun-me o
skuilh daë - lou? Ho ka - naou-en - nou du - di - us, Va c'ha - lon baour d'in
a ran - no, 'n eur gomz eus ean am - zer e-vrus Ha ne deu - io bi - ken en dro.

1

Penaoz, oh-c'hwi ker kaer gwisket,
Traonienn ha prad leun a vleuniou,
Penaoz e kanit, laboused,
'Tre m'emaon-me o skuill daelou ?
Ho kanaouennou dudiuiz
Va halon baour din a ranno,
'N eur gomz euz eun amzer eüruz
Ha ne deuio biken en-dro.

2

Da houlou-deiz 'vel d'abardaez,
Me gare mond war ribl ar ster,
'N eur vouskana va harantez
'Vel an eostig, an alhwedzer.
Dindan ar gwez, laouen bepred,
E kutuillen bleuniou dispar ;
Siwaz, setu-me dilezet,
Ha rannet oll gand ar hlahaar !

Va zi bihan

A bep tu em eus re-det, da glask an eū-rus-ted, da glask
 la bour, Da c'hou nit va ba-ra. Met d'ar gēr pa zis-tro-an, Em
 o'halon e tan-van ar bli - ja-dur, al le - ve - nez vra-sa Pa deu
 'n a vel da c'houe-za ar mor da eo nen-na, Pa zi-roll an holl drou-gou er
 go-anv, O nag eo du - di - us chom er gou-dor, (e - vu-rus, En
 va zi bi-han ka - ran - te - zus.

-: DISKAN :-

O! me da gar, ti va za-dou, Mui - oc'h e - get an holl den-zo-riou
 Kar - get ia ouen a skle - ri - jenn, Ti koz, te zo 'vel eur ba - ra - doz.

1

A bep tu em-eus redet,
 Da galsk an eürusted.
 Da glask labour, da hounid va bara
 Med d'ar gēr pa zistroan,
 Em halon e tañvan
 Ar blijadur, al levenez vrasa.
 Pa deu 'n avel da hweza,
 Ar mor da eonenna,
 Pa ziroll an oll drougou er goañv,
 O ! nag eo dudiuz,
 Chom er goudor, eüruz,
 En va zi bihan karantezuz.

Ro degemer d'ar bugel
Dizroet d'e gavell,
Ro din nerz, deus da floura va halon !
Me 'wel aze, demguzet,
Va hadorig yourret
He divreh astennet war-zu 'hanon ;
An orolaj o seni
A sko 'vel kaniri,
Hag a laka va gwad oll da vervi.
O ! va zi benniget
Da vousc'hoarzou entanet
A laka da dridal va spered.

An daou varz

1

Barz ar Menez

Barz an Arvor, lavar din-me :
Kaer eo da vro 'vel ar mene' ?
'Vel ar menez da houlou-deiz,
Hanter-guzet dindan ar gliz.'

2

Barz an Arvor

Mar deo ker kaer ho meneziou,
Da vintin gand ar glizennou,
Kae Roh ar mor alaouret oll,
D'an abardaez pa guz an heol.

3

Barz ar Menez

Tud an Arvor ne glevont ket
Kan dudiuz al laboused,
Sut ar voualh, kan an eostig,
Hini an drask, ar boh-ruzig.

4

Barz an Arvor

Nann, ni ne glevom peurvuia
Nemed gwennili o leñva,
Mez ni 'gar o hleñm hirvouduz
Hag o hournij⁴⁰ troidelluz.

5

Barz ar Menez

Er menez ez eus gwez uhel
D'or goudori diouz an avel ;
E skeud brankou or gwez dero,
En hañv or-beus disheolienn.

⁴⁰ o hournij : ? Martez "nijjal en korniou".

6

Barz an Arvor

Ma n'on-deus ket a vez dero,
Gwiniz melen 'zo en or bro,
Ha sourral a reont goustadig
Dindan alan an êzennig.

7

Barz ar Menez

Daoust ha c'hwi ho-peus foenneier
Marellet gand bokejou kaer,
Feunteuniou sklêr ho-peus iveau
O rei dour mad da'n dud bemdez ?

8

Barz an Arvor

Ma n'on-deus ket a foenneier
Na kement a vokejou kaer,
Ar bezin druz dantelezet
Ouz on reier ne vankont ket.

9

O vale war an aod gwenn-kann,
Dirag ar mor braz ha plean⁴¹,
Gand plijadur me zoñj bemde'
E brazder an Aotrou Doue.

10

Barz ar Menez

Ha c'hwi a glev mesaerien
O kana seder ha laouen,
En o meneziou o vired
Bandennou braz a loened.

11

Kaer eo sonig ar mous bihan,
Pa vez o tond war-zu e goan,
Gand e vouezig sklear⁴² ha skiltruz,
A-raog ma son an Angelus.

12

Barz an Arvor

Allaz, mignon, or zoniou-ni
Eo trouz ar gwall-vor o c'hoari,
Pa vez o strinka yonenn⁴³
Dre nerz estlammuz ar wagenn.

13

Koulskodue or Martoloded
En o bagou a vez klevet,
Eur weach⁴⁴ an amzer, o kana

⁴¹ plean : leoneg, plén, evid ar rim.

⁴² sklear : leoneg : sklêr.

⁴³ yonenn : ? Marteze "yohenn"

Kantik an Intron-Varia

14

An daou varz asamblez
Kaer an Arvor, kaer ar Menez,
Kaer eo or Breiz, or harantez :
On telennou ,e skuizint ket
O kana bro goz ar Varzed.

15

Ha pa vo nijet on Ene
Euz Breiz-Izel war-zu an Neñv,
Er baradoz c'hoaz ni 'gano
Bro ar reier hag an dero.

Le Page

⁴⁴ weach : leoneg : wech.

Kousk, Breiz-Izel

KOUSK BREIZ-IZEL

Andantino.

An heol a zo ku - zet, se - tu e - chu an de,
Me glev ar c'hloch o tin - tal an A - ve.

◀ DISKAN ▶

Kousk, kousk, Breiz I - zel, bro dis - par, Se - tu an noz o tont var
an dou - ar. Kousk, Breiz I - zel, Bro ker mat, Trouz
ar mor bras a zav d'az lus - kel - lat.

An heol a zo kuzet, setu echu an de',
Me 'glev ar hloh o tintal an Ave.

Diskan

Kouks, kousk, Breiz-Izel, bro dispar.
Setu an noz o tond war an douar.
Kousk, Breiz-Izel, bro ker mad,
Trouz ar mor braz a zav d'az luskellad.

C'hwez vad an ed e bleun hag al lann alaouret
War ar mîziou gand ar gliz-noz a red.

Ar bastored a gan, o tastum o loened ;
Gwerziou Breiz-Izel n'int ket c'hoaz kollet.

En traoniennou didrouz, me 'glev kan an eostig ;
Telenner noz, sonit flour ha dousig.

'Uz da Vreiz o skedi, an neñv steredennet
A lar 'z eus eun Doue ouz or hared.

An neb a hwez bemdez a hounid e repoz,
D'an dud vad Doue en-deus greet an noz.

Arvor, o ! douar sakr, a-greiz-kalon m'ho kar,
Bro all ken kaer n'eus ket war an douar.

J. Maréchal

Dalh soñj

Lento. m f

Dalch sonj, o Breiz I - zel, eus an am - zer 'Raok ma oas gwer -
 zet ha tre - chet! Pa c'hel - le da vi - bien ker - zet se - der, Sonn o
 fenn, di - nec'b o spe - red. 'Raok ma oas bet tao - let heb di - fenn ha
 paour Din - dan seu - liou poun - ner an es - tren. Ha sta - get da vi - ken ouz
 e gar - roz aour, Ouz da dreid ken te - ner en'

1

Dalh soñj, o ! Breiz-Izel, euz an amzer
 'Raog ma oas gwerzet ha trehet !
 Pa helle da vibien kerzed seder
 Sonn o fenn, dinez o spered.
 'Raog ma oas bet taolet heb divenn ha paour
 Dindan seuliou pounner an estren
 Ha staget da viken ouz e garroñs aour
 Ouz da dreid, ken tener, eur chadenn.

2

Dalh soñj, o ! Breiz-Izel, euz ar re goz
 O-deus luskellat da gavell !
 E pep traonienn ha war gribenn peb roz
 E klevi o mouez en avel.
 An aveliou a hwez war da blenennou,
 A zoug eneou ar Vretoned.
 Hag a lavar dit bemdez en o hlempou :
 Dalh soñj euz da amzer dremenet !

3

Dalh soñj, o ! Breiz-Izel, euz ar Morvan
 Euz Nominoe, mestr dispar !
 Euz da rouaned, euz ar priñs Alan,
 Euz ar zent 'deus greet da zouar ;
 Euz an Duked vad a houarnas ar VRo

Hag euz ano an dud a vrezel ;
Eusz merdeidi ha korserien Sant-Malo
A zougas dre ar bed, da vanniel.

4

Dalh soñj, o ! Breiz-Izel, euz ar Varzed
A ganas da yez duduiz !
Bennoz dezo ! da yez a zo beo bepred,
Beo ar brezoneg eüruz !
Dalhom soñj ! Dalhom da viken an eñvor
Euz gloariou dispar or hendadou
Ha n'eus forz pegeid e pado Bro-Arvor
Ne zilezim biken o roudou.

Taldir-Jaffrennou

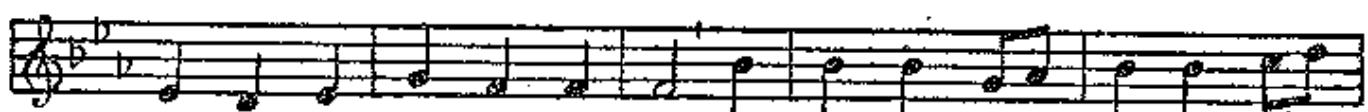
Bro goz ma zadou

BRO-GOZ MA ZADOU

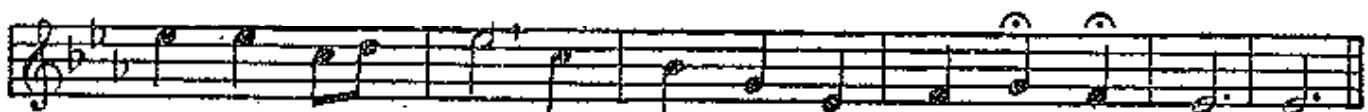
Moderato

Ni Breiziz a galon, ka-romp hon gwir Vro ! Bru-det eo an

Ar-vor dre ar bed tro-dro ! Dis-pont 'kreiz ar bre-zel, hon

Ta-dou ker mad a skuil-haz e - vit-hi o goad.

Diskan

O Breiz ma bro ! me gar ma bro ; Tra ma vo'r

mor 'vel mur'n he zro, Ra ve zo di ga-bestr ma bro !

Ni Breiziz a galon, karom on gwir Vro !
Brudet eo an Arvor dre ar bed tro-dro !
Dis-pont 'kreiz ar berzel, on tadou ken mad,
A skuillas eviti o gwad.

Diskan

O Breiz !, Ma bro ! Me 'gar ma bro ;

Tra ma vo mor 'vel mur 'n he zro

Ra vezo digabestr, ma bro !

Breiz, douar ar Zent koz, douar ar Varzed,

N'eus bro all a garan kement 'barz ar bed ;
Peb menez, pep traonienn d'am halon 'zo ker :
Enno 'kousk meur a Vreizad têr.

Ar Vretoend a zo tud kaled ha kreñv ;
N'eus pobl ken kaloneg a-zindan an neñv ;
Gwerz trist, son dudiuz a ziwan eno ;
O ! pegen kaer eh out, ma bro !

Mar deo bet trehet Breiz er brezeliou braz,
Ha yez a zo bepred ken beo ha biskoaz ;
He halon virvidig a lamm c'hoaz 'n he hreiz,
Dihunet out bremañ, ma Breiz !

Taldir- Jaffrennou

Diou ganaouenn eured

Patronez ar Vretoned, Santez Anna.

DISKAN. *Andantino.*

San - tez An - na, Pa - tro - nez vat. Beil - hit bem - dez var
hon ti - e - ge - ziou brei - zad, Gant ka - ran - tez.

Kenta Koublat

Pa - tro - nez ar Vre - tou - ned, Hor Mamm San - tez An - na, Di -
ra - zoe'h ni zo stou - et Da be - di, da ga - na.

Ho chapeliou en or Breiz
D'an oll a zo digor
Hag enno 'teu leun a feiz
A-verniou, tud Arvor.

E Gwened, e Keranna,
D'eur merour o pedi,
E prizit aparisa⁴⁵....
Bennoz, o ! Mamm Vari !

Savet war eun tron uhel
Gwechall gand on tadou,
Bennigit, o ! Mamm zantel,
On tud hag or madou.

Ar Breizad a zo eüruz,
Daoulinet dirazoh :
E bedenn a zao founnuz,
E feiz a zeu kreñvoh.

War dachenn al labourer
Taolit drevajou aour,
Ha pellait ar gwalinier
Diouz ti ar merour paour.

⁴⁵ aparisa : galleg : dont da veza gwelet.

Mirit, o ! Santez Anna,
Martoloded or bro,
A rank gounid o bara
War on aotchou garo.

Mirit e pep ti kristen
Bleunienn ar zantelez.
Grit ma karim da viken
Jezuz hag ar Werhez.

Roit Aotrou Doue

ROIT AOTROU DOUE

Diskan

Andantino.

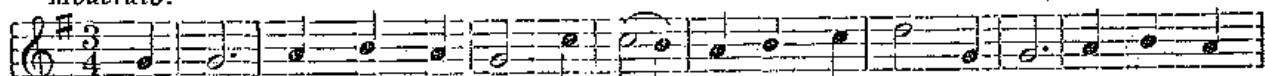
Ro - it, Ao - trou Dou - e, ben - noz d'ho pu - ga - le, U - na - net

gant ar Za - Kra - mant, Ma tou - gint mat bem dez, Gant nerz ha ka - ran - tez,

Ar groaz zo Io - denn peb u - nan, Hed ar vu - hez, Hed ar vu - hez.

Kenta Koublat

Moderato.

Da gres - ki vouenn an dud var zou - ar hag en nenv, Da dre c'hi ar ma-

ro a falch o bu - ga - le, Dou - e dao-las e yen - noz e li -

orz an E - den, Var an daou bri - ed ken - ta, var an daou gen - ta den.

Roit, Aotrou Doue,

Bennoz d'ho pugale,

Unanet gand ar zakramant,

Ma tougint mad bemdez

Gand nerz ha karantez

Ar groaz, 'zo lodenn peb unan,

'Hed ar vuhez,

'Hed ar vuhez.

2

Or Zalver Jezuz-Krist en-deus dre vadelez
Greet eur zakramant braz euz ar briedelez
Ha galvet ar gristenien dirag an aotériou
Da zantifiañ dreizañ liamm an eureujou.

3

Ar Zakramant d'an dud a ro grasou nerzuz
D'en em gared ervad hervez lezenn Jezuz,
Da gerzed d'ar baradoz dre 'n hent merket gantañ
Ha da zevel kristenien, bugale vad dezañ.

4

Lakit, o ! salver mad, en on tiegeziou
Eur garantez wirion etre ar priejou,
Ma hellint kared Doue, en em gared bepred,
'Vel ma karit hoh-unan an Iliz ho pried.